

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PAOLO MENGOZZI
prednesené 29. novembra 2011¹

Vec C-376/10 P

**Pye Phyo Tay Za
proti**

Rade Európskej únie

„Odvolanie — Obmedzujúce opatrenia prijaté voči Barme/Mjanmarsku — Zaradenie odvolateľa do zoznamu osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa tieto ustanovenia uplatňujú“

Obsah

I – Okolnosti predchádzajúce sporu a napadnutý rozsudok	2
II – Konanie pred Súdny dvorom a návrhy účastníkov konania	5
III – Právne posúdenie	5
A – O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri výklade právnych základov sporného nariadenia	6
1. Argumentácia účastníkov konania	6
2. Posúdenie	7
B – O treťom odvolacom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu	11
1. Argumentácia účastníkov konania	11
2. Posúdenie	13
a) O predbežnej otázke týkajúcej sa možnosti odvolávať sa na právo na obhajobu	13
b) O údajnom porušení práva na oznámenie dôvodov pred prijatím rozhodnutia a práva na vypočutie pred prijatím rozhodnutia (prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu)	15

¹ — Jazyk prednesu: francúzština.

c) O údajnom porušení práva na účinnú súdnu ochranu (druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu)	17
d) O otázke oznámenia (tretia časť tretieho odvolacieho dôvodu)	19
C – O druhom odvolacom dôvode založenom na porušení povinnosti odôvodnenia sporného nariadenia	19
1. Argumentácia účastníkov konania	19
2. Posúdenie	20
D – O poslednom, štvrtom odvolacom dôvode založenom na porušení práva vlastníť majetok a zásady proporcionality	21
1. Argumentácia účastníkov konania	21
2. Posúdenie	22
IV – O žalobe na Všeobecnom súde	24
V – O trovách konania	24
VI – Návrh	24

1. Týmto odvolaním, ktoré podal Pye Phyo Tay Za (ďalej aj „pán Tay Za alebo „odvolateľ“), štátny príslušník Mjanmarska, sa navrhuje zrušenie rozsudku Tay Za/Rada² (ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým Všeobecný súd Európskej únie zamietol žalobu o neplatnosť podanú odvolateľom vo vzťahu k nariadeniu Rady (ES) č. 194/2008 z 25. februára 2008, ktorým sa obnovujú a posilňujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 817/2006³ (ďalej len „sporné nariadenie“), v rozsahu, v akom sa meno odvolateľa nachádza na zozname osôb, na ktoré sa nariadenie uplatňuje.

2. Súdny dvor sa má vyjadriť k podmienkam, za ktorých sa režim sankcií zavedený Radou Európskej únie voči tretej krajine môže týkať fyzických osôb, a k vyžadovanej intenzite spojenia medzi týmito osobami a režimom riadiacim danú krajinu. V rámci tohto odvolania vznikol určitý počet dôležitých otázok, vrátane otázky týkajúcej sa záruk vyplývajúcich z právneho poriadku Únie, pokiaľ ide o práva na obhajobu, na ktoré sa môžu osoby uvedené v opatrení o zmrazení finančných prostriedkov odvolávať v tomto kontexte.

I – Okolnosti predchádzajúce sporu a napadnutý rozsudok

3. Podrobný opis právneho rámca sa nachádza v bode 1 a nasledujúcich bodoch napadnutého rozsudku.

2 – Rozsudok z 19. mája 2010 (T-181/08, Zb. s. II-1965).

3 – Ú. v. EÚ L 66, s. 1.

4. Tento spor sa začal už opatrením prijatým v roku 1996 zo strany Únie voči Mjanmarskému zväzu⁴. Toto opatrenie Únie bolo v danom čase odôvodnené nedostatkom pokroku tejto tretej krajiny na ceste k demokratizácii a existenciou pretrvávajúcich porušení ľudských práv. Obmedzujúce opatrenia, o ktorých rozhodla Únia, boli nielen pravidelne predlžované, ale aj posilňované. Rada teda rozhodla, že finančné prostriedky a ostatné hospodárske zdroje (ďalej len „finančné prostriedky“) osôb, ktoré definujú alebo vykonávajú politiku, ktorá bráni v prechode na demokraciu, alebo tých osôb, ktoré z toho majú prospech, by mali byť zmrazené.⁵ Zoznam osôb, ktorých sa týkajú opatrenia na zmrazenie, teda v podstate obsahoval mená členov vojenského režimu.

5. Pôvodná spoločná pozícia bola zrušená spoločnou pozíciou Rady 2003/297/SZBP z 28. apríla 2003 týkajúcou sa Barmy/Mjanmarska⁶ s cieľom nahradiť ju rozsiahlejším režimom sankcií. Stanovené sankcie mali zasiahnuť ďalších členov vojenského režimu a jeho ekonomické záujmy, ako aj ostatné osoby, ktoré definujú, vykonávajú politiku brániacu v prechode k demokracii alebo z nej majú prospech. Sankcie sa vzťahovali aj na rodinných príslušníkov identifikovaných osôb⁷ bez toho, aby boli títo rodinní príslušníci menovite uvedení v zozname pripojenom k spoločnej pozícii. Na základe tejto spoločnej pozície prijala Rada rozhodnutie 2003/907/SZBP z 22. decembra 2003 o vykonávaní spoločnej pozície 2003/297⁸, v ktorej prílohe bolo po prvýkrát uvedené meno, priezvisko a dátum narodenia odvolateľa.

6. Následne po tomto rozhodnutí spoločná pozícia Rady 2004/423/SZBP z 26. apríla 2004 obnovujúca reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku⁹ uvádzala zoznam nielen členov vojenského režimu a osôb, ktoré Rada považovala za spojené s nimi, ale obsahovala aj tri stĺpce nazvané „Manžel/-ka“, „Deti“ a „Vnúčata“. V časti prílohy venovanej „osob[ám], ktoré majú prospech z hospodárskej politiky vlády“, sa uvádza konkrétne meno odvolateľovho otca, manželky jeho otca, ako aj ich troch detí, medzi ktorými je uvedený aj odvolateľ. V spoločnej pozícii Rady 2005/340/SZBP z 25. apríla 2005 o predĺžení obmedzujúcich opatrení voči Barme/Mjanmarsku a o zmene a doplnení spoločnej pozície 2004/423¹⁰ bolo potvrdené zaradenie odvolateľa, ako aj jeho otca a manželky jeho otca¹¹.

7. Rada, ktorá konštatovala neexistenciu pokroku na ceste k národnému zmiereniu, dodržiavaniu ľudských práv a demokracii, pravidelne obnovovala alebo predlžovala obmedzujúce opatrenia prijaté voči Mjanmarskému zväzu, najmä v rámci spoločných pozícií 2007/248/SZBP¹², 2007/750/SZBP¹³ a 2008/349/SZBP¹⁴.

4 — Prvé opatrenie Únie malo formu spoločnej pozície 1996/635/SZBP z 28. októbra 1996, prijatej Radou podľa článku J.2 Zmluvy o Európskej únii, týkajúcej sa Barmy/Mjanmarska [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 287, s. 1). V záujme zjednodušenia a s výnimkou povinnosti uviesť presný názov v odkazoch na jednotlivé akty budem ďalej používať iba označenie „Mjanmarsko“.

5 — Spoločná pozícia Rady 2000/346/SZBP z 26. apríla 2000, ktorou sa predlžuje a mení sa spoločná pozícia 96/635 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 122, s. 1).

6 — Ú. v. EÚ L 106, s. 36.

7 — Pozri odôvodnenie č. 3 a článok 9 spoločnej pozície 2003/297.

8 — Ú. v. EÚ L 340, s. 81.

9 — Ú. v. EÚ L 125, s. 61; Mím. vyd. 18/003, s. 132.

10 — Ú. v. EÚ L 108, s. 88.

11 — Mená dvoch bratov odvolateľa uvedené na zozname pripojenom k spoločnej pozícii 2004/423 neboli prebraté do spoločnej pozície 2005/340. V spoločnej pozícii 2005/340 však bolo pridané meno odvolateľovho strýka (pozri bod J2a prílohy I spoločnej pozície 2005/340).

12 — Spoločná pozícia Rady z 23. apríla 2007, ktorou sa obnovujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku (Ú. v. EÚ L 107, s. 8). Na zozname osôb, ktorých aktíva majú byť zmrazené, bola po prvýkrát uvedená manželka brata odvolateľovho otca.

13 — Spoločná pozícia Rady z 19. novembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa spoločná pozícia 2006/318/SZBP, ktorou sa obnovujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku (Ú. v. EÚ L 308, s. 1). V zozname pripojenom k spoločnej pozícii 2007/750 boli po prvýkrát uvedení starý otec odvolateľa a spoločnosť odvolateľovho otca.

14 — Spoločná pozícia Rady z 29. apríla 2008, ktorou sa obnovujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku (Ú. v. EÚ L 116, s. 57).

8. Podľa článku 5 ods. 1 spoločnej pozície Rady 2006/318/SZBP z 27. apríla 2006, ktorou sa obnovujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku (Ú. v. EÚ L 116, s. 77), zmenenej a doplnenej spoločnou pozíciou 2007/750, „všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré vlastní, majú v držbe alebo kontrolujú jednotliví členovia vlády Barmy/Mjanmarska a fyzické alebo právnické osoby, subjekty alebo orgány s nimi spojené, ako sa uvádzajú v prílohe II, sa zmrazujú“.

9. Príloha II spoločnej pozície 2006/318, zmenenej a doplnenej spoločnou pozíciou 2008/349, uvádza v časti J s názvom „Osoby, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky vlády a ďalšie osoby spojené s režimom“ meno odvolateľa (J1c) a jeho dátum narodenia so spresnením, že je synom Taya Zu, ktorý je sám uvedený v položke J1a. Treba poznamenať, že je tam uvedená takisto manželka odvolateľovho otca (J1b), ako aj stará mama odvolateľa (J1e). Pokiaľ ide o odvolateľovho otca, z identifikačných prvkov okrem iného vyplýva, že je výkonným riaditeľom spoločnosti Htoo Trading Co.

10. V rozsahu, v akom existovali právomoci Európskeho spoločenstva na vykonanie obmedzujúcich opatrení definovaných v rámci rôznych vyššie uvedených spoločných pozícií, a najmä pokiaľ ide o zmrazenie finančných prostriedkov, Rada prijala sériu aktov na vykonanie uvedených spoločných pozícií. V tomto rámci bolo prijaté sporné nariadenie, ktorým boli vykonané obmedzujúce opatrenia stanovené spoločnými pozíciami 2006/318 a 2007/750. Sporné nariadenie bolo prijaté na základe článkov 60 ES a 301 ES. Nadobudlo účinnosť v deň svojho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*, teda 10. marca 2008.

11. Článok 11 ods. 1 sporného nariadenia stanovuje, že „všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré vlastní, majú v držbe alebo kontrolujú jednotliví členovia vlády Barmy/Mjanmarska a fyzické alebo právnické osoby, subjekty alebo orgány s nimi spojené, ako sa uvádzajú v prílohe VI, sa zmrazujú“.

12. Články 12 a 13 sporného nariadenia stanovujú podmienky, za ktorých možno výnimočne a len vo vymenovaných prípadoch povoliť, aby sa dali k dispozícii, deblokovali alebo použili finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje.

13. Príloha VI sporného nariadenia sa nazýva „Zoznam členov vlády Barmy/Mjanmarska a osôb, subjektov a orgánov, ktoré sú s nimi spojené, uvedených v článku 11“. V časti J sú uvedené osoby, „ktoré majú prospech z hospodárskej politiky vlády“¹⁵. V položke J1a sa nachádza meno odvolateľovho otca. Sám odvolateľ je uvedený v položke J1c; na účely identifikácie sa spresňuje, že je synom Taya Zu (J1a); takisto sa tam uvádza jeho dátum narodenia a pohlavie. V časti J prílohy VI sporného nariadenia sú uvedené aj mená otca a manželky otca odvolateľa, ako aj jeho starej mamy z otcovej strany.¹⁶

14. Dňa 11. marca 2008 Rada uverejnila oznámenie určené osobám a subjektom uvedeným na zoznamoch stanovených v článkoch 7, 11 a 15 sporného nariadenia.¹⁷

15. Nariadenie Komisie (ES) č. 353/2009 z 28. apríla 2009¹⁸ zmenilo a doplnilo prílohu VI sporného nariadenia; táto zmena sa však netýkala údajov o odvolateľovi, ktoré boli prebraté identicky.

15 — Od nadobudnutia účinnosti nariadenia Komisie (ES) č. 385/2008 z 29. apríla 2008 (Ú. v. EÚ L 116, s. 5), ktorým bolo zmenené a doplnené sporné nariadenie, časť J prílohy VI obsahuje už „osoby, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky vlády a ostatné osoby spojené s režimom“.

16 — V položkách J1b, J1d a J1e.

17 — Ú. v. EÚ C 65, s. 12.

18 — Ú. v. EÚ L 108, s. 20.

16. Pye Phyo Tay Za návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 16. mája 2008 podal žalobu o neplatnosť proti spornému nariadeniu a vo svojom upravenom a zmenenom návrhu¹⁹ sa domáhal, aby uvedený súd zrušil sporné nariadenie v rozsahu, v akom sa ho týka,²⁰ a zaviazal Radu na náhradu trov konania.

17. Po prvé odvolateľ tvrdil, že sporné nariadenie nemalo právny základ; druhý dôvod bol založený na porušení povinnosti odôvodnenia, ktorú má Rada; tretí dôvod bol založený na porušení základných práv odvolateľa, v predmetnom prípade práva na spravodlivý proces, práva na účinnú súdnu ochranu a vlastníckeho práva, ako aj na porušení zásady proporcionality; napokon v poslednom, štvrtom dôvode odvolateľ namietal, že došlo k porušeniu právnych zásad vyplývajúcich z trestnoprávnej povahy rozhodnutia o zmrazení aktív a k porušeniu zásady právnej istoty.

18. V napadnutom rozsudku Všeobecný súd zamietol všetky uvádzané dôvody a zaviazal odvolateľa, aby znášal trovy konania, ktoré vznikli Rade.

II – Konanie pred Súdny dvorom a návrhy účastníkov konania

19. Dňa 27. júla 2010 podal Pye Phyo Tay Za proti napadnutému rozsudku odvolanie. Odvolateľ sa vo svojom návrhu domáha, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu, rozhodol, že sporné nariadenie je neplatné v rozsahu, v akom sa ho týka, a zaviazal Radu na náhradu trov konania na oboch stupňoch.

20. Vo vyjadrení k odvolaniu Rada navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie a zaviazal odvolateľa na náhradu trov konania.

21. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, vedľajší účastník konania na prvom stupni na podporu Rady, vo svojom vyjadrení navrhuje, aby Súdny dvor odvolanie zamietol.

22. Európska komisia, vedľajší účastník konania na prvom stupni na podporu Rady, vo svojom vyjadrení navrhuje, aby Súdny dvor rozhodol, že žiadny z právnych dôvodov uvádzaných odvolateľom nie je takej povahy, aby sa na základe neho napadnutý rozsudok mohol zrušiť, v dôsledku toho zamietol odvolanie a zaviazal odvolateľa na náhradu trov konania.

23. Prednesy účastníkov konania boli vypočuté na pojednávaní pred Súdny dvorom, ktoré sa konalo 6. septembra 2011.

III – Právne posúdenie

24. Odvolateľ uvádza vo svojom odvolaní štyri dôvody. V rámci prvého odvolacieho dôvodu sa spochybňuje výklad článkov 60 ES a 301 ES, ktorý podal Všeobecný súd, ako aj záver, ktorý z toho vyvodil, pokiaľ ide o existenciu dostatočného právneho základu pre sporné nariadenie. Druhý odvolací dôvod je založený na porušení povinnosti odôvodnenia. V rámci tretieho odvolacieho dôvodu sa spochybňuje výklad, ktorý poskytol Všeobecný súd, pokiaľ ide o právo na obhajobu. Napokon v rámci štvrtého odvolacieho dôvodu sa spochybňuje posúdenie Všeobecného súdu, podľa ktorého opatrenie postihujúce odvolateľa predstavuje proporcionálny zásah do jeho vlastníckeho práva.

19 — Pozri bod 33 napadnutého rozsudku.

20 — Keďže nariadenie č. 353/2009 bolo len vykonávacím nariadením k nariadeniu č. 194/2008 (pozri bod 38 napadnutého rozsudku), ktorým sa bez toho, aby sa zmenila podstata základného nariadenia, iba v prílohe bezo zmeny prepísali údaje týkajúce sa odvolateľa, už uvedené v spornom nariadení, ďalej budem skúmať len sporné nariadenie.

25. Keďže chcem navrhnúť, aby Súdny dvor vyhovel prvému odvolaciemu dôvodu, ostatné tri odvolacie dôvody budú analyzované len subsidiárne. V záujme logického postupu začnem subsidiárnu analýzu skúmaním tretieho odvolacieho dôvodu.

A – O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri výklade právnych základov sporného nariadenia

1. Argumentácia účastníkov konania

26. Odvolateľ vytýka Všeobecnému súdu, že mu neprávom uložil požiadavku vyvrátiť domnienku, podľa ktorej rodinní príslušníci osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky mjanmarskej vlády, majú z uvedenej politiky sami prospech, a preto musia znášať dôkazné bremeno. Tvrdí, že výklad článkov 60 ES a 301 ES poskytnutý Všeobecným súdom je v rozpore s kritériami stanovenými Súdny dvorom v rozsudku Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia²¹ (ďalej len rozsudok „Kadi“) a že neexistuje dostatočné spojenie medzi odvolateľom a mjanmarským režimom, ktoré by mohlo z právneho hľadiska odôvodniť zmrazenie jeho aktív. Dodáva, že aj keď Rada označí kategórie osôb alebo subjektov, musí vykonať individuálne posúdenie každej situácie, poskytnúť dôkazy a uviesť dôvody, na základe ktorých sú predmetná osoba alebo predmetný subjekt zapísané. Usmernenia týkajúce sa vykonávania a posúdenia obmedzujúcich opatrení z roku 2005²² vyzývali Radu, aby do zoznamu zaradila dospelého potomka staršieho ako 18 rokov, len ak je sám zodpovedný za politiku, proti ktorej Únia zamýšľa bojovať. V každom prípade odvolateľ tvrdí, že Rada takéto dôvody nikdy neuviedla ani neodôvodnila zaradenie odvolateľa na zoznam domnienku, ktorú by bol odvolateľ schopný vyvrátiť. Odvolateľ ďalej pripomína skutkové okolnosti, ktoré sú už uvedené v napadnutom rozsudku, najmä to, že nemal nijaký obchodný podiel v dvoch spoločnostiach svojho otca ani v roku 2003, keď bol v obmedzujúcich opatreniach uvedený po prvýkrát, ani v roku 2008, keď bolo prijaté sporné nariadenie. Napokon, hoci články 60 ES a 301 ES umožňovali Spoločenstvu uplatňovať embargo, ktoré by sa dotklo všetkých obyvateľov Mjanmarska, odvolateľ uvádza, že od okamihu, v ktorom akt Spoločenstva nadobudne formu cielených sankcií, Rada sa musí uistiť, že sa netýkajú osôb, ktoré s uvedeným režimom nemajú spojenie.

27. Rada sa naopak domnieva, že v napadnutom rozsudku nedošlo k žiadnemu nesprávnomu právnomu posúdeniu. Články 60 ES a 301 ES predstavujú dostatočný právny základ pre sporné nariadenie, pretože toto nariadenie je skutočne namierené proti tretej krajine. Všeobecný súd správne uplatnil rozsudok Kadi, keď dospel k záveru, že existuje domnienka, na základe ktorej rodinní príslušníci osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu, majú z tejto politiky sami prospech a predstavujú riziko, že sa budú obchádzať obmedzujúce opatrenia odôvodňujúce ich zaradenie do zoznamu. Odvolateľ bol zaradený do zoznamu osôb, ktorých aktíva musia byť zmrazené, z dôvodu, že patrí do kategórie určenej Radou, a nevybrala ho individuálne. Okrem toho Rada tvrdí, že odvolateľ poukazuje na obsolentné znenie usmernení týkajúcich sa vykonania obmedzujúcich opatrení v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP). Odvolateľ má spojenie s mjanmarským režimom a rozšírenie obmedzujúcich opatrení na rodinných príslušníkov bolo dostatočne vysvetlené v spoločnej pozícii a v spornom nariadení. Odvolateľ teda nemôže tvrdiť, že nepozná kontext, v ktorom bolo prijaté sporné nariadenie, a dôvody jeho zaradenia do zoznamu. Rada okrem toho vysvetľuje, že cieľom tohto rozšírenia je zvýšiť tlak na riadiaci režim, a uvádza, že ako syn svojho otca je odvolateľ považovaný za osobu, ktorá má prospech

21 — Rozsudok z 3. septembra 2008, C-402/05 P a C-415/05 P, Zb. s. I-6351.

22 — Usmernenia týkajúce sa vykonania a posúdenia obmedzujúcich opatrení (sankcie) v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (dokument 15114/05 z 2. decembra 2005). Odvolateľ odkazuje presnejšie na bod 19 týchto usmernení.

z protiprávneho konania vlády. Na účely vymazania jeho mena zo zoznamu má však vždy možnosť preukázať Rade, že so svojim otcom nemá spojenie. Až doteraz odvolateľ neuviedol žiadny argument takejto povahy. Rada napokon tvrdí, že v podstate práve najbližšia rodina osôb zapísaných na zozname predstavuje najvyššie riziko obchádzania obmedzujúcich opatrení prijatých voči týmto osobám.

28. Komisia tvrdí, že dôvod uvádzaný odvolateľom nesprávne zmiešava skutkové a právne aspekty. Otázka, či sa na osoby spojené s vodcami tretej krajiny môžu uplatňovať obmedzujúce opatrenia, je právnou otázkou, o ktorej už rozhodol Súdny dvor v rozsudku Kadi. Na druhej strane otázka, či je sám odvolateľ prepojený s mjanmarským režimom a či s ním má dostatočné spojenie, je otázkou posúdenia skutkových okolností, čo Súdnemu dvoru neprináleží spochybňovať, ibaže by odvolateľ dokázal preukázať podstatnú nepresnosť alebo skreslenie dôkazov. Subsidiárne Komisia tvrdí, že Všeobecný súd sa nedopustil žiadneho nesprávneho právneho posúdenia, keď potvrdil domnienku, podľa ktorej rodinní príslušníci majú prospech z funkcie vykonávanej mjanmarskými vodcami a že musia byť takisto zapísaní, aby sa zachovala účinnosť obmedzujúcich opatrení. Okrem toho neschopnosť odvolateľa vyvrátiť domnienku patrí tiež do rámca posúdenia skutkových okolností, ktoré nepodlieha preskúmaniu Súdnemu dvoru, a odvolateľ sa v rámci odvolania nesprávne pokúša predložiť nový prvok skutkových okolností spočívajúci v úvahe, podľa ktorej spoločnosti jeho otca, ktorých bol sám akcionárom v rokoch 2005 až 2007, v Mjanmarsku nevykonávali žiadnu činnosť.

29. Spojené kráľovstvo, ktoré sa ako vedľajší účastník konania obmedzilo len na vyjadrenie sa k tomuto dôvodu, zdôrazňuje, že zaradenie odvolateľovho otca nebolo spochybnené. Argumentuje analogicky ako Rada a Komisia a domnieva sa, že právny základ sporného nariadenia je vhodný a že rozsudok Kadi bol riadne uplatnený Všeobecným súdom. Okrem toho je úplne legitímne domnievať sa, že rodinní príslušníci majú sami prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu, najmä na účely zachovania potrebného účinku obmedzujúcich opatrení. Týka sa to len blízkych rodinných príslušníkov, čo je podľa Rady primerané.

30. Rada, Spojené kráľovstvo a Komisia teda navrhujú prvý odvolací dôvod zamietnuť.

2. Posúdenie

31. Na úvod treba konštatovať, že určitý počet argumentov, ktoré sú predmetom diskusie v rámci tohto prvého odvolacieho dôvodu, ako obrátenie dôkazného bremena alebo neexistencia dostatočných informácií, pokiaľ ide o dôvody zaradenia odvolateľa do zoznamu osôb, ktorých aktíva musia byť zmrazené, sa netýka priamo otázky právneho základu. Preto v rámci posúdenia nižšie budem skúmať len argumenty týkajúce sa toho, či sú články 60 ES a 301 ES dostatočným právnym základom pre sporné nariadenie, ktoré okrem toho zodpovedajú názvu, ktorý dal svojmu prvému odvolaciemu dôvodu sám odvolateľ.

32. Ďalej je potrebné zamietnuť tvrdenie Komisie, podľa ktorého v tomto odvolacom dôvode ide o otázku týkajúcu sa skutkových, a nie právnych aspektov. Naopak, položenou otázkou je, či Všeobecný súd správne uplatnil výklad, ktorý Súdny dvor poskytol, pokiaľ ide o články 60 ES a 301 ES. Inak povedané, ide o určenie toho, či rodinní príslušníci osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu, môžu byť predmetom obmedzujúcich opatrení stanovených v nariadení prijatom na základe článkov 60 ES a 301 ES. Ide teda o zjavne právnú otázku, ktorú Súdnemu dvoru prináleží preskúmať v rámci tohto odvolania.

33. Ako už uviedli účastníci konania, Súdny dvor v rozsudku Kadi konštatoval, že „vzhľadom na znenie článkov 60 ES a 301 ES, osobitne v nich uvedených pojmov ‚voči tretej krajine‘ a ‚s jednou alebo viacerými tretími krajinami‘, tieto ustanovenia smerujú k prijatiu opatrení proti tretím krajinám, pričom tento posledný uvedený pojem môže zahŕňať vodcov takejto krajiny, ako aj fyzické osoby a právnické osoby, ktoré sú spojené s týmito vodcami alebo ktoré títo vodcovia priamo alebo nepriamo ovládajú. ... Prijatie výkladu článkov 60 ES a 301 ES..., podľa ktorého stačí, aby sa dotknuté

obmedzujúce opatrenia týkali fyzických a právnických osôb nachádzajúcich sa v tretej krajine alebo s ňou spojených z iného dôvodu, by dávalo veľmi široký rozsah týmto ustanoveniam a nijako by neprihliadalo na požiadavku vyplývajúcu z ich samotného znenia, aby opatrenia prijaté na základe uvedených ustanovení boli prijaté proti tretím krajinám“²³.

34. Obrana Rady a vedľajších účastníkov konania, ktorí ju podporujú, spočíva v tvrdení, že sporné nariadenie jasne mieri proti mjanmarskému režimu, pričom články 60 ES a 301 ES predstavujú na tento účel dostatočný právny základ. Takýto argument len čiastočne zodpovedá kritériám stanoveným v rozsudku Kadi, pretože, hoci sa iste vyžaduje, aby boli obmedzujúce opatrenia prijaté na tomto základe namierené proti tretej krajine, Radu to nemôže v situácii, keď akt Spoločenstva voči tretej krajine nadobudne formu obmedzujúcich opatrení prijatých voči fyzickým osobám, zbaviť povinnosti zasiahnuť len osoby, ktoré môžu zodpovedať definícii pojmu „vodcovia“ alebo „osoby spojené“ s vodcami, ktorú stanovil Súdny dvor.

35. Postačuje teda použiť argument, podľa ktorého je Spoločenstvo oprávnené na základe samotných článkov 60 ES a 301 ES zaviesť úplné obchodné embargo, ktoré zasiahne celé obyvateľstvo tretej krajiny, proti ktorej smeruje akt Spoločenstva, a teda že sa sporné obmedzujúce opatrenia *a fortiori* môžu zakladať na už citovaných článkoch? Nie som o tom presvedčený. Uvedené opatrenia sú vo všeobecnosti prezentované ako „inteligentné sankcie“, pretože sú cieľené, a ich cieľom je práve obmedziť neželané účinky medzinárodných sankcií na osoby, ktoré už trpia a nie sú zodpovedné za situáciu v predmetnej tretej krajine. V dôsledku toho, keď sa Spoločenstvo rozhodne konať vo forme cieľených obmedzujúcich opatrení, inštitúciám prináleží ubezpečiť sa, pričom podliehajú súdnemu preskúmaniu, že osoby, voči ktorým boli uvedené opatrenia prijaté, majú s predmetným režimom dostatočné spojenie na to, aby mohli byť považované za „vodcov“ alebo „osoby spojené“ s vodcami. Rozhodnúť inak by znamenalo dať bianko šek uvedeným inštitúciám, ktoré by tak mohli uložiť obmedzujúce opatrenia voči hociktovej osobe alebo kategórii osôb s tvrdením, že mohli napokon uložiť aj úplné obchodné embargo. Preto, hoci súhlasím s odôvodnením, ktoré uviedol *a fortiori* Všeobecný súd v bode 70 napadnutého rozsudku, je to len pod podmienkou, že sa týka striktne iba mjanmarských vodcov a osôb s nimi spojených. Mám však pochybnosti, pokiaľ ide o tvrdenie obsiahnuté v uvedenom bode, podľa ktorého rodinní príslušníci riadiacich pracovníkov mjanmarských podnikov patria do kategórie „osôb spojených“ s mjanmarským režimom.

36. V napadnutom rozsudku sa totiž Všeobecný súd domnieval, že odvolateľ mal s mjanmarskými vodcami dostatočné, hoci nepriame spojenie, pretože je synom mjanmarského podnikateľa, ktorého obchodné činnosti v tejto krajine prosperujú len preto, že požíva výhody poskytnuté režimom, ktorý je pri moci.²⁴ Všeobecný súd zdôraznil, že práve toto nepriame spojenie s riadiacim režimom odôvodnilo zaradenie odvolateľa na zoznam osôb, ktorých aktíva musia byť zmrazené. Všeobecný súd teda rozhodol, že „možno predpokladať, že [rodinní príslušníci riaditeľov podnikov, ktoré sú významné pre vojenský režim v Mjanmarsku,] majú prospech z funkcie vykonávanej týmito riaditeľmi, takže nič nebráni záveru, že majú takisto prospech z hospodárskej politiky vlády“.²⁵ Táto domnienka je však podľa Všeobecného súdu vyvrátiteľná, ak dotknutá osoba preukáže, že s takýmto riaditeľom, ktorý je jej rodinným príslušníkom, neexistuje úzke spojenie.²⁶

37. Posúdenie, ktoré vykonal Všeobecný súd, si vyžaduje tri série pripomienok.

23 — Už citovaný rozsudok, body 166 a 168.

24 — Pozri body 61 až 65 napadnutého rozsudku.

25 — Bod 67 napadnutého rozsudku.

26 — Bod 68 napadnutého rozsudku.

38. Zdá sa, že domnienku uvedenú v bode 67 napadnutého rozsudku vytvoril *ex nihilo* Všeobecný súd, pretože ani spoločná pozícia 2007/750, ani sporné nariadenie takúto domnienku neuvádzajú. V tejto súvislosti paralela, ktorú sa snažili preukázať Rada a Komisia na pojednávaní, so situáciou vo veci Melli Bank/Rada²⁷ naráža na nespochybniteľné obmedzenia. V uvedenej veci, ktorá je v konaní, totiž ide o kontrolu legálnosti rozhodnutia o zmrazení finančných prostriedkov dcérskej spoločnosti, ktorú úplne ovláda subjekt, ktorý je sám zapísaný do zoznamu z dôvodu, že zjavne podporuje politiku šírenia jadrových zbraní v Iráne, hoci v prípade dcérskej spoločnosti nebola preukázaná žiadna podpora takéhoto druhu. Inak povedané, dcérska spoločnosť bola zapísaná len preto, že bola úplne ovládaná materskou spoločnosťou, a existuje nezanedbateľné riziko, nevyhnutne vo forme domnienky, že materská spoločnosť bude prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti obchádzať obmedzujúce opatrenia, ktoré boli voči nej prijaté. V tomto rámci však bola domnienka potvrdená prostredníctvom preskúmania, ktoré vykonal Všeobecný súd, a to tým, že materská spoločnosť mala právo vymenovať členov riadiacich orgánov svojej dcérskej spoločnosti, čo je právomoc, ktorá udržiava dcérsku spoločnosť v zjavne podriadenom vzťahu a môže legitímne spochybňovať schopnosť dcérskej spoločnosti buď viesť nezávislú obchodnú a hospodársku politiku, alebo prípadne odolávať tlaku, ktorý na ňu materská spoločnosť môže vyvíjať s cieľom obchádzať obmedzujúce opatrenia, ktoré boli voči nej prijaté. Po prvé v tomto rozsudku sa Všeobecný súd neuspokojil s domnienkou, ale šiel ďalej, konkrétne preveril reálnosť rizika. Po druhé sa mi zdá, že spojenie, o ktoré ide v tejto veci, ktoré sa týka odvolateľa a jeho otca, je inej povahy ako samotné právo-ekonomické spojenie medzi materskou a dcérskou spoločnosťou. Navyše pokiaľ ide o fyzické osoby, domnienky treba používať mimoriadne opatrne.

39. Na druhej strane v rámci používania článkov 60 ES a 301 ES voči fyzickým osobám som už obhajoval myšlienku, podľa ktorej pojem „tretia krajina“ nemožno chápať len z formálneho hľadiska, ale aj z hľadiska podstaty, pričom sa má zohľadniť to, že verejnú politiku očividne čoraz viac nahrádzajú činy, podpora alebo spoluvina osôb alebo subjektov, ktoré majú odlišnú právnu subjektivitu od tej, ktorú má dotknutý tretí štát, ale ktoré majú so štátom a s verejnou politikou, ktorú vedie, dostatočné spojenie, aby sa na ne mohli vzťahovať obmedzujúce opatrenia týkajúce sa v skutočnosti samotnej tretej krajiny.²⁸ V predmetnom prípade sa už podľa posúdenia Rady, ktoré nie je dôvodné spochybňovať, zdá, že otec odvolateľa je spojený s mjanmarským režimom bez toho, aby patril k samotnej vláde. Jeho postavenie „osoby spojenej“ s mjanmarským režimom vyplýva z reálneho prospechu, ktorý majú z mjanmarskej hospodárskej politiky dva podniky, ktoré táto osoba riadi, a v tomto zmysle sa spojenie s uvedeným režimom zdá dostatočné. V tejto súvislosti je potrebné, pokiaľ ide o otca odvolateľa, uviesť, že toto spojenie, hoci postačujúce, je predovšetkým nepriame, pretože je opísaný ako pasívny príjemca výhod vyplývajúcich z hospodárskej politiky, o ktorej on sám nerozhoduje. Na druhej strane zaradenie odvolateľa na zoznam spočíva podľa analýzy Všeobecného súdu len na domnienke, podľa ktorej syn osoby, ktorá má prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu, má z uvedenej politiky sám prospech.

40. Inak povedané, toto odvolanie zahŕňa tri kategórie fyzických osôb, na ktoré sa vzťahujú obmedzujúce opatrenia, ktoré pre lepšie pochopenie možno zoradiť do troch sústredných kruhov. Prvou kategóriou sú samotní vodcovia, teda členovia vlády alebo iné osoby, ktoré majú skutočnú rozhodovaciu právomoc, a teda najvyšší stupeň politickej zodpovednosti za situáciu, proti ktorej zamýšľa Únia bojovať. Podľa prílohy VI sporného nariadenia sú to členovia Štátnej rady pre mier a rozvoj, regionálni velitelia, zástupcovia regionálnych veliteľov, ministri, námestníci ministrov, ďalšie osoby zastávajúce funkcie v oblasti cestovného ruchu, vysokí vojenský dôstojníci, vysokí vojenský dôstojníci riadiaci väznice a políciu a poprední predstavitelia Odborového združenia solidarity a rozvoja (USDA).²⁹ Druhý kruh sa skladá z osôb spojených, či už priamo alebo nepriamo, s vodcami

27 — Pozri najmä bod 24 a nasl. návrhov, ktoré som predniesol v tejto veci (C-380/09 P, vec v konaní na Súdnom dvore).

28 — Pozri bod 67 návrhov, ktoré som predniesol vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Bank Melli Iran/Rada (rozsudok zo 16. novembra 2011, C-548/09 P, Zb. s. I-11381).

29 — Pozri body A až I prílohy VI sporného nariadenia.

patriacimi do prvého kruhu; môže ísť o rodinných príslušníkov uvedených vodcov³⁰, ale takisto osoby, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky³¹. Tretí kruh tvoria rodinní príslušníci osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky, v ktorých prípade Rada nekonštatovala žiadnu priamu alebo nepriamu zodpovednosť za proces prijímania rozhodnutia ani za to, že by mali úžitok z prospechu členov druhého kruhu. Na doplnenie metafory uvádzam, že tento tretí kruh sa mi zdá od rozhodovacieho centra príliš vzdialený na to, aby sa ho mohli týkať obmedzujúce opatrenia prijaté iba na základe článkov 60 ES a 301 ES.

41. Práve preto, že tu ide o fyzické osoby a že sa mi navyše nezdá spravodlivé zaťažovať jednotlivca závažnými dôsledkami vyplývajúcimi z toho, že patrí k určitej rodine, proti čomu napokon aj tak v skutočnosti nemôže nič urobiť, Súdny dvor by mal vzhľadom na to, čo v minulosti uvádzali usmernenia o vykonávaní a vyhodnocovaní reštriktívnych opatrení³², konštatovať, že na dospelé deti osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky režimu tretej krajiny, proti ktorému zamýšľa Únia bojovať, by sa mali obmedzujúce opatrenia vzťahovať nie z dôvodu ich samotnej príbuznosti z matkinej alebo otcovej strany, ale na základe ich vlastnej zodpovednosti v rámci predmetnej politiky alebo činnosti. Príčinná súvislosť medzi odvolateľom a situáciou v tretej krajine, ktorá odôvodňuje prijatie obmedzujúcich opatrení voči nemu, je príliš slabá na to, aby mohlo byť zmrazenie aktív založené len na článkoch 60 ES a 301 ES.

42. Na podporu tejto úvahy postačuje pripomenúť dôvody, ktoré viedli k prijatiu spoločnej pozície 2007/750 a neskôr sporného nariadenia. Spoločná pozícia 2007/750 konštatovala „brutálny zásah barmských orgánov proti pokojným protestujúcim a pokračujúce vážne porušovanie ľudských práv v Barme/Mjanmarsku“³³ a potrebu „zvýšiť nátlak na režim prijatím súboru opatrení zameraných na subjekty zodpovedné za násilné zásahy a politickú krízu v krajine“.³⁴ Sporné nariadenie zas pripomína, že opatrenia Únie sa prijímajú už od roku 1996 vzhľadom na neexistenciu pokroku na ceste k demokratizácii a pretrvávajúce porušovanie ľudských práv³⁵ a uvádza určitý počet okolností, ktoré odôvodnili predĺženie a posilnenie obmedzujúcich opatrení voči Mjanmarskému zväzu, ako odmietnutie orgánov začať rokovať s demokratickým hnutím, odmietnutie povolenia zostaviť skutočné a otvorené národné zhromaždenie, to, že Daw Aung San Suu Kyi je stále vo väzbe, a nerealizovanie krokov na odstránenie nútených prác.³⁶ Spojenie medzi týmito skutočnosťami a situáciou odvolateľa nie je dostatočne úzke, aby mohlo predstavovať dôkaz.

43. Po tretie a nakoniec, odôvodnenie Všeobecného súdu je ovplyvnené určitou sémantickou nejednoznačnosťou. Keď Všeobecný súd v bode 67 napadnutého rozsudku uvádza, že „pokiaľ ide o rodinných príslušníkov týchto *riaditeľov*, možno predpokladať, že majú prospech z funkcie vykonávanej týmito *riaditeľmi*“³⁷, treba to chápať tak, že Všeobecný súd tu odkazuje na riaditeľov podnikov³⁸. Riaditelia podnikov však nie sú „vodcami“ v zmysle rozsudku Kadi, ale, ako som už vysvetlil vyššie, „osoby spojené“ s vodcami predmetnej tretej krajiny a v prípade otca odvolateľa spojené nepriamym spôsobom. Bolo by zneužitím dať riaditeľov podnikov – nech už je význam uvedených podnikov akýkoľvek – na tú istú úroveň ako vodcov krajiny, s výnimkou prípadu, že by uvedení riaditelia podnikov vykonávali oficiálne funkcie v rámci štátnej štruktúry.

30 — Body A až I prílohy VI sporného nariadenia uvádzajú na zozname tak samotných vodcov (členov Štátnej rady pre mier atď.), ako aj ich rodinných príslušníkov.

31 — Bod J prílohy VI sporného nariadenia.

32 — Bod 19 usmernení z roku 2005 totiž nanešťastie nebol prebratý do novej verzie uvedených usmernení (dokument 17464/09 z 15. decembra 2009). V každom prípade tieto usmernenia zjavne nie sú záväzné.

33 — Pozri odôvodnenie č. 2 spoločnej pozície 2007/750.

34 — Pozri odôvodnenie č. 3 spoločnej pozície 2007/750; kurzívou zvýraznil generálny advokát.

35 — Pozri odôvodnenie č. 1 sporného nariadenia.

36 — Tamže.

37 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

38 — Ktorí sú uvedení v predchádzajúcom bode, teda v bode 66.

44. K týmto trom sériám pripomienok týkajúcich sa prvého odvolacieho dôvodu dodávam úvahu týkajúcu sa účinnosti obmedzujúcich opatrení. Rada a vedľajší účastníci konania vystupujúci na jej podporu tvrdili, že domnienka uvedená v napadnutom rozsudku, podľa ktorej rodinní príslušníci osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu, majú sami prospech z uvedenej politiky, je odôvodnená potrebou zachovať účinnosť obmedzujúcich opatrení, a teda politiky sankcií, ktorú vedie Únia voči Mjanmarskému zväzu, aby sa predišlo akémukoľvek riziku ich obchádzania. Okrem skutočnosti, že takýto argument vrhá tieň pochybnosti, pokiaľ ide o skutočný základ domnienky, sa domnievam, že nie všetko sa dá obetovať kvôli účinnosti obmedzujúcich opatrení. Chcem tým povedať, že to, čo je pridanou hodnotou Európskej únie, ktorá ju odlišuje od autoritatívnych režimov, proti ktorým bojuje, je práve zavedenie a obrana spoločenstva práva. Bolo by jednoduchšie a určite účinnejšie zaviesť režim sankcií voči Mjanmarskému zväzu ako celku. Únia si však tým, že pristúpila k cieľovým sankciám, vybrala režim sankcií, ktoré môžu byť menej účinné, ale sú nepopierateľne spravodlivejšie. Samozrejme, na to, aby politika sankcií dosiahla želaný cieľ, musí byť čo najúčinnějšía. Je však potrebné vzdať sa absolútnej účinnosti, pričom to, že obmedzujúce opatrenia môžu zlyhať, svedčí práve o skutočnosti, že v právnom poriadku Európskej únie sú najdôležitejšími práva jednotlivca.

45. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov Všeobecný súd tým, že rozhodol, že je možné vychádzať z domnienky, že rodinní príslušníci osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu, majú z uvedenej politiky sami prospech, a preto články 60 ES a 301 ES predstavujú dostatočné právne základy pre obmedzujúce opatrenia prijaté voči odvolateľovi, vykonal príliš široký výklad uvedených článkov a dopustil sa nesprávneho právneho posúdenia.

46. V dôsledku toho treba prvému odvolaciemu dôvodu vyhovieť.

B – O treťom odvolacom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu

1. Argumentácia účastníkov konania

47. Je potrebné rozlišovať medzi predbežnou otázkou, ktorá vznikla v rámci tohto odvolacieho dôvodu, a tromi časťami, ktoré odvolateľ ďalej rozvinul.

48. Pokiaľ ide o predbežnú otázku týkajúcu sa uplatniteľnosti práva na obhajobu, odvolateľ pripomína, že dodržanie práva na obhajobu je základným aspektom spoločenstva práva a že článok 205 ZFEÚ ďalej stanovuje, že činnosť Únie na medzinárodnej scéne sa spravuje zásadou právneho štátu a musí dodržiavať základné práva. Podľa judikatúry Súdneho dvora sa právo na obhajobu uplatní vždy, keď inštitúcia prijíma opatrenie, ktorým sa priamo spôsobuje ujma. Keď teda rozhodnutie podstatne ovplyvní záujmy adresátov, musia byť schopní účinne vyjadriť svoje stanovisko.³⁹ Súdny Únie uznali, že právo na spravodlivý proces, ktoré zahŕňa právo byť informovaný o skutočnostiach v neprospech dotknutej osoby a právo vyjadriť účinne svoje stanovisko, musí byť rešpektované v prípade hospodárskych sankcií, ktoré spôsobujú ujmu. Platí to tým skôr v prípade opatrenia, ktorým bolo predĺžené zmrazenie aktív dotknutej osoby, keď sa tejto osobe musia oznámiť nové skutočnosti, ktoré svedčia v jej neprospech, a musí sa jej poskytnúť možnosť vypočutia. Pokiaľ ide o odvolateľa, pred prijatím sporného nariadenia mu nebol vopred oznámený žiadny dôkaz a nemal nijakú možnosť vypočutia. Tieto procesné záruky sa však majú uplatňovať takisto v prípade režimu sankcií smerujúcich voči tretej krajine. Sporné nariadenie podľa odvolateľa nemá výlučne legislatívnu povahu, pretože sa týka priamo a jednotlivo odvolateľa, keďže sa v ňom cituje jeho meno na zozname osôb, ktorých aktíva majú byť zmrazené. Vo veciach *Melli Bank/Rada*⁴⁰ a *Bank Melli Iran/Rada*⁴¹, kde išlo

39 — Na podporu svojej argumentácie odvolateľ cituje rozsudky z 24. októbra 1996, Komisia/Lisrestal a i. (C-32/95 P, Zb. s. I-5373), ako aj z 10. júla 2001, *Ismeri Europa/Dvor auditorov* (C-315/99 P, Zb. s. I-5281).

40 — Rozsudok z 9. júla 2009, T-246/08 a T-332/08, Zb. s. II-2629.

41 — Rozsudok zo 14. októbra 2009, T-390/08, Zb. s. II-3967.

o otázku obmedzujúcich opatrení voči právnickým osobám v rámci režimu sankcií prijatého voči tretej krajine, Všeobecný súd skutočne uznal, že odvolatelia majú právo na obhajobu. Okrem toho odvolateľ tvrdí, že nebol zapísaný ako člen kategórie. Všeobecný súd pripustil možnosť preukázať, že osoba nemá spojenie so zapísaným rodinným príslušníkom, ale toto preukázanie sa dá zrealizovať len prostredníctvom výkonu práva na obhajobu. Odvolateľ v tejto súvislosti uvádza nekoherenciu v prístupe Všeobecného súdu, a to tým viac, že Rada pred Všeobecným súdom a v usmerneniach o vykonávaní a vyhodnocovaní reštriktívnych opatrení⁴² sama priznala, že osoba v situácii, v akej je odvolateľ, má právo na obhajobu. Odvolateľ v dôsledku toho uvádza, že Všeobecný súd nemal dospieť k záveru, že právo na obhajobu sa neuplatní.

49. Pokiaľ ide o prvú časť týkajúcu sa práva na spravodlivý proces, odvolateľ spochybňuje záver Všeobecného súdu, podľa ktorého by jeho vypočutie pred prijatím rozhodnutia nemalo vplyv na zákonnosť sporného nariadenia, keďže odvolateľ mohol len po prijatí uvedeného nariadenia, pričom mu nebola poskytnutá žiadna informácia týkajúca sa dôvodov jeho zaradenia, predložiť dôkazy potvrdzujúce, že nemal spojenie ani so svojim otcom, ani s jeho obchodnými záujmami, a teda sám vôbec nemal prospech z hospodárskej politiky mjanmarskej vlády väčšmi ako ktokoľvek iný.

50. Pokiaľ ide o druhú časť týkajúcu sa práva na účinnú súdnu ochranu, odvolateľ spochybňuje záver Všeobecného súdu podľa ktorého je táto ochrana zabezpečená – Všeobecný súd totiž len overil dodržanie procesných pravidiel a pravidiel odôvodnenia, vecnú správnosť skutkových okolností, ako aj to, či nedošlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu skutkových okolností a zneužitiu právomoci. Preskúmanie zákonnosti obmedzujúcich opatrení si, naopak, aj podľa judikatúry Súdneho dvora vyžaduje úplné preskúmanie⁴³, a práve tento typ preskúmania uplatnil Všeobecný súd v rozsudku *People's Mojahedin Organization of Iran/Rada*⁴⁴. V replike odvolateľ dodáva, že tento typ preskúmania uplatnil Všeobecný súd aj v rozsudku *Kadi* po tom, ako mu bola vec vrátená Súdny dvorom.⁴⁵ Vzhľadom na značné účinky obmedzujúcich opatrení neúplné preskúmanie nemožno tolerovať.

51. Nakoniec v reakcii na tvrdenia Komisie v jej vyjadrení odvolateľ v replike uvádza, že Rada bola povinná individuálne mu oznámiť špecifické a konkrétne dôvody opatrenia na zmrazenie jeho finančných prostriedkov.

52. Komisia uvádza, že odvolateľ sa neúspešne pokúsil preukázať existenciu nesprávneho právneho posúdenia v odôvodnení Všeobecného súdu, ktoré by mohlo spôsobiť neplatnosť alebo vadu napadnutého rozsudku. Pokiaľ ide o uplatnenie práva na obhajobu, Rada a Komisia súhlasia s analýzou Všeobecného súdu, ktorá rozlišuje medzi režimami sankcií, ktoré sa týkajú tretej krajiny, a režimami, ktorých predmetom sú určité osoby z dôvodu ich spojenia s teroristickou činnosťou, pričom Všeobecný súd okrem toho preukázal, že odvolateľ mal dostatočné procesné záruky a mohol svoje stanovisko pred Radou uplatniť pred prijatím sporného nariadenia. Tieto dve inštitúcie odmietajú existenciu práva na vypočutie pred prijatím rozhodnutia, na ktoré by sa odvolateľ mohol odvolávať, v prípade, keď boli voči nemu predĺžené sporné obmedzujúce opatrenia, a tvrdia, že uvedené opatrenia boli okrem toho riadne oznámené uverejnením oznámenia z 11. marca 2008 v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Rada v tejto súvislosti dodáva, čo zodpovedá aj rozhodnutiu Všeobecného súdu, že aj keby sa právo na vypočutie pred prijatím rozhodnutia odvolateľovi priznalo, to, že k vypočutiu nedošlo, by aj tak nemohlo narušiť zákonnosť sporného nariadenia, keďže odvolateľ neuviedol žiadny nový dôkaz.

42 — Odvolateľ uvádza body 9, 10 a 17 usmernení o vykonávaní a vyhodnocovaní reštriktívnych opatrení (sankcií) v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (dokument 15114/05 z 2. decembra 2005).

43 — Rozsudok *Kadi*, už citovaný, bod 326.

44 — Rozsudok zo 4. decembra 2008, T-284/08, Zb. s. II-3487, bod 74.

45 — Rozsudok z 30. septembra 2010, *Kadi/Komisia*, T-85/09, Zb. s. II-5177. Odvolateľ tu odkazuje na body 123, 125 a 126, ako aj na body 129 až 142 uvedeného rozsudku.

53. Pokiaľ ide o právo na účinnú súdnu ochranu, Rada a Komisia tvrdia, že Všeobecný súd uplatnil správnu úroveň preskúmania, ako aj kritérium primeraného opätovného preskúmania v súlade so svojou judikatúrou Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada⁴⁶ a Melli Bank Iran/Rada⁴⁷, keď zároveň správne priznal Rade širokú mieru voľnej úvahy. Všeobecný súd teda správne rozhodol, že iba zjavne nesprávne posúdenie zo strany Rady mohlo spôsobiť neplatnosť aktu. Komisia v rámci svojej dupliky rozvinula podobnú argumentáciu, ktorá viedla až k teórii, že odvolateľ sa v replike pokúsil uviesť nový odvolací dôvod týkajúci sa úrovne preskúmania vykonaného Všeobecným súdom.

54. Rada a Komisia okrem toho odmietajú existenciu povinnosti individuálne oznámiť sporné opatrenia, keďže odvolateľ bol zapísaný ako člen vlády alebo osoba s ňou spojená.

2. Posúdenie

a) O predbežnej otázke týkajúcej sa možnosti odvolávať sa na právo na obhajobu

55. Z bodov 120 až 123 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd veľmi jasne rozlišoval medzi vecou, v ktorej bol vydaný rozsudok Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada⁴⁸, a touto vecou, keď sa domnieval, že judikatúra Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada sa týka výlučne režimov sankcií prijatých voči určitým osobám z dôvodu ich spoluúčasti na teroristických činnostiach. V predmetnom prípade sú obmedzujúce opatrenia zamerané proti tretej krajine a boli prijaté v rámci nariadenia, ktoré je všeobecným legislatívnym aktom. Preto tam osoby identifikované v spornom nariadení nie sú uvedené na základe toho, čo robia, ale na základe príslušnosti k všeobecnej kategórii, ktorou tu podľa Všeobecného súdu sú „rodinní príslušníci [riaditeľov významných] podnikov v Mjanmarsku“⁴⁹. Nie je teda možné tvrdiť, že proti odvolateľovi bolo začaté konanie v zmysle už citovanej judikatúry⁵⁰. V dôsledku toho sa právo na obhajobu neuplatňuje na osoby identifikované v prílohe nariadenia, ktorým bol prijatý režim sankcií voči tretej krajine.⁵¹

56. S takýmto prístupom vyjadrujem zásadný nesúhlas.

57. V prvom rade ma nepresvedčilo rozlišovanie, ktoré vykonal Všeobecný súd medzi právnym zaobchádzaním vyhradeným pre režimy sankcií voči osobám zúčastňujúcim sa na teroristických činnostiach a zaobchádzaním vyhradeným pre režimy sankcií voči tretím krajinám. Je totiž úplne jasné, že sporné nariadenie je zamerané proti mjanmarskému režimu. Bolo by však úplnou fikciou domnievať sa, že uvedené nariadenie z dôvodu, že sa týka tretieho štátu, nemusí spĺňať žiadnu požiadavku spojenú s individuálnymi právami, ktoré sú tým prípadne spochybnené. Na to, aby obmedzujúce opatrenia zasiahli predmetný štát, musia smerovať proti jeho predstaviteľom, ktorí ho stelesňujú alebo mu slúžia. Rada má na tento účel širokú mieru voľnej úvahy na určenie osôb, subjektov a organizácií, ktoré musia byť predmetom takýchto opatrení, čo je právomoc, ktorá sa mi zdá celkom porovnateľná s tou, ktorá je jej priznaná v rámci boja proti terorizmu. Nevieť si predstaviť, aká právna finesa by mohla vysvetliť, že individuálne práva osôb podozrivých z účasti na teroristických činnostiach sa zachovávajú väčšími ako práva osôb podozrivých zo spolupráce s autoritatívnym režimom, proti ktorému Únia zamýšľa bojovať.

46 — Rozsudok z 12. decembra 2006, T-228/02, Zb. s. II-4665, bod 159.

47 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 40.

48 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 46.

49 — Bod 122 napadnutého rozsudku.

50 — Rozsudok Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada, už citovaný, bod 91.

51 — Pozri bod 123 napadnutého rozsudku.

58. Okrem toho posúdenie „spojenia“ v zásade udržiavaného s riadiacim režimom – ktorý je skutočným adresátom obmedzujúcich opatrení – ktoroukoľvek osobou zapísanou na zozname osôb, ktorých aktíva musia byť zmrazené, sa musí vykonať autonómne vo vzťahu k otázke, či sa uvedené osoby môžu odvolávať na právo na obhajobu. Aj keby sa Súdny dvor domnieval, že články 60 ES a 301 ES predstavujú dostatočné právne základy pre sporné nariadenie, mal by dospieť k záveru, že spojenie udržiavané odvolateľom s mjanmarským režimom nepostačuje na to, aby bola Rada oslobodená od povinnosti dodržať jeho právo na obhajobu, ako som už navrhol v inom kontexte⁵². V tejto oblasti čím viac je niekto vzdialený od centra moci a prijímania rozhodnutí, tým je spojenie s riadiacim režimom v skutočnosti voľnejšie a tým potrebnjšie je dodržanie práva na obhajobu.

59. Aký je v druhom rade vplyv povahy aktu na tento predbežný záver?

60. Zdá sa, že o otázke povahy nariadenia zavádzajúceho režim sankcií voči tretej krajine, ktoré s týmto cieľom definuje obmedzujúce opatrenia voči fyzickým a právnickým osobám uvedeným v prílohe, Súdny dvor rozhodol v rozsudku *Bank Melli Iran/Rada*⁵³, v ktorom potvrdil, že príloha takéhoto nariadenia mala tie isté účinky ako samotné nariadenie⁵⁴. Preto sa odôvodnenie uvádzané Všeobecným súdom v bode 123 a nasledujúcich bodoch napadnutého rozsudku môže javiť z právneho hľadiska podložené, keďže Všeobecný súd založil svoju analýzu na tom, že sporný akt má výlučne regulačnú povahu s cieľom odmietnuť uznať právo odvolateľa na obhajobu.

61. Takéto posúdenie však opomenulo zväžiť dôležitú časť judikatúry Súdneho dvora vydané v oblasti obmedzujúcich opatrení. Aj keby malo sporné nariadenie jedinou právnou kvalifikáciu, z tejto judikatúry vyplýva, že to nemôže brániť uznaniu práva na obhajobu. Už stredobodom veci *Kadi* bola otázka zákonnosti nariadenia, čo však nebránilo Súdnemu dvoru konštatovať, že „vzhľadom na konkrétne okolnosti, ktoré napomohli zahrnutie mien odvolateľov do zoznamu... osôb dotknutých obmedzujúcimi opatreniami uvedeného v prílohe I [predmetného] nariadenia, treba rozhodnúť, že ich práva na obhajobu, osobitne právo byť vypočutý, ako aj právo na účinné súdne preskúmanie, zjavne neboli dodržané“⁵⁵. Toto uznanie je potrebné na to, aby sa fyzickým a právnickým osobám zapísaných na týchto zoznamoch⁵⁶ poskytlo minimum záruk, najmä procesných, či už tam tieto osoby boli zapísané na základe svojich činností spojených s terorizmom alebo na základe svojich činností spojených so štátnou politikou, ktorá je z medzinárodného hľadiska zavrhnúťhodnou, aby sa zabezpečilo dodržanie zásady účinnej súdnej ochrany.⁵⁷

62. Konštatovanie uvedené v bode 123 napadnutého rozsudku, podľa ktorého sa právo na obhajobu nevzťahuje na odvolateľa, teda samo osebe predstavuje nesprávne právne posúdenie. Napriek tomu, že Všeobecný súd zašiel ešte ďalej vo svojom posúdení, ktoré sa týkalo aj toho, či sa majú odvolateľovi oznámiť skutkové a právne okolnosti a či sa má vypočuť pred prijatím rozhodnutia, uvedené konštatovanie samo osebe nepredstavuje nesprávne právne posúdenie, ktoré by mohlo spôsobiť neplatnosť napadnutého rozsudku. Je teda potrebné pokračovať v posúdení ostatných častí odvolacieho dôvodu.

52 — Pozri bod 67 návrhov, ktoré som predniesol vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok *Bank Melli Iran/Rada* (už citovaný v poznámke pod čiarou 28).

53 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 28.

54 — Tamže, body 45 a 46 a bod 51.

55 — Už citovaný rozsudok, bod 334.

56 — Tamže, bod 42.

57 — Pozri rozsudok *Bank Melli Iran/Rada*, už citovaný v poznámke pod čiarou 28, bod 47.

b) O údajnom porušení práva na oznámenie dôvodov pred prijatím rozhodnutia a práva na vypočutie pred prijatím rozhodnutia (prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu)

63. Pokiaľ ide o oznámenie dôvodov pred prijatím rozhodnutia, Všeobecný súd v bodoch 124 až 126 napadnutého rozsudku rozhodol, že relevantné skutkové a právne okolnosti boli pred prijatím sporného nariadenia odvolateľovi známe a nebolo potrebné, aby sa tieto skutočnosti pred prijatím uvedeného nariadenia znovu oznámili. Týmto postupom Všeobecný súd priznal veľkú dôležitosť tomu, že voči odvolateľovi sú uložené obmedzujúce opatrenia od roku 2003 a že sporné nariadenie je založené hlavne na spoločných pozíciách, ktoré samy osebe uvádzajú „všetky skutkové a právne okolnosti odôvodňujúce prijatie dotknutých obmedzujúcich opatrení a ich ponechanie v platnosti“⁵⁸.

64. Konštatujem však, že hoci spoločné pozície a sporné nariadenie, ktoré ich vykonáva, uvádzajú dôvody uskutočňovania politiky sankcií voči Mjanmarskému zväzu, čím dostatočne zdôrazňujú národnú politickú situáciu, ktorá je znepokojujúca, je to inak, pokiaľ ide o individuálnu situáciu odvolateľa. Zo spisu a z rozsudku Všeobecného súdu totiž vyplýva, že odvolateľovi neboli oznámené osobné dôvody, na základe ktorých bol on sám zaradený do zoznamu. Vzhľadom na znenie sporného nariadenia, prípadne v spojení so znením spoločných pozícií, odvolateľ chápe len to, že je osobne zapísaný s cieľom vyvinúť tlak voči tretej krajine len z toho dôvodu, že je synom svojho otca. Od roku 2003 nebol poskytnutý nijaký dôkaz potvrdzujúci, že má sám prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu. Od roku 2003 Rada neuviedla ani to, že zaradenie odvolateľa je založené na domnienke, podľa ktorej sa rodinní príslušníci osoby, ktorá má prospech z hospodárskej politiky mjanmarskej vlády, považujú za osoby, ktoré majú samy prospech z uvedenej politiky, až kým nepredložia dôkaz o opaku. Ako uviedol Všeobecný súd, je pravda, že Rada vysvetlila dôvody, pre ktoré rozšírila obmedzujúce opatrenia na osoby, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu.⁵⁹ Na druhej strane však takéto vysvetlenie vôbec neposkytla, pokiaľ ide o ich rodinných príslušníkov.⁶⁰ Všeobecný súd teda v bode 126 napadnutého rozsudku nesprávne rozhodol, že „skutkové a právne okolnosti relevantné v prejednávanej veci [odvolateľ] poznal ešte pred prijatím sporného nariadenia Radou“.

65. Posúdenie tohto aspektu zakončím pripomenutím, že právny režim, ktorý sprevádza prvé zaradenie mena osoby do takého zoznamu, aký je uvedený v prílohe VI sporného nariadenia, je v zásade menej priaznivý pre uvedenú osobu v porovnaní so situáciou, keď ide o obnovu, a to v tom zmysle, že úvahy týkajúce sa účinnosti obmedzujúcich opatrení môžu v určitej miere odôvodniť, aby sa naplno neuplatnilo právo na obhajobu, prinajmenšom v priebehu nesporového konania.⁶¹ Nemožno vylúčiť, že tieto úvahy budú aj naďalej relevantné takisto v prípade obnovenia uvedených opatrení. Prináleží však súdu Únie dbať potom na to, aby osobitné okolnosti takej povahy, ako boli použité na odôvodnenie zmeny práva na obhajobu, ktoré majú osoby zapísané do zoznamu v čase ich prvého zapísania, pretrvávali aj v čase obnovy zoznamu. Musí takisto vyvážiť na jednej strane cieľ sledovaný Úniou a nemožnosť uložiť inštitúciám príliš zložité procesné požiadavky, ktoré by mohli paralyzovať ich akcieschopnosť, a na druhej strane potrebu dostatočným spôsobom poskytnúť subjektu možnosť využiť procesné pravidlá. Je potrebné konštatovať, že Všeobecný súd k takémuto vyváženiu záujmov nikdy nepristúpil, hoci išlo o fyzickú osobu, ktorá nie je ani mjanmarským vodcom, ani rodinným príslušníkom mjanmarského vodcu, ale len synom osoby, ktorá má prospech z hospodárskej politiky zavedenej týmito vodcami.

58 — Bod 124 napadnutého rozsudku.

59 — Bod 125 napadnutého rozsudku.

60 — Pozri odôvodnenie č. 4 spoločnej pozície 2006/318. Sporné nariadenie neobsahuje žiadny údaj, ktorý by spresňoval, že sa finančné prostriedky majú zmraziť aj rodinným príslušníkom.

61 — Rozsudok Kadi, už citovaný, body 339 a 340.

66. Pokiaľ ide o právo na vypočutie pred prijatím rozhodnutia, možno prijať stanovisko, ktoré je analogické s tým, ktoré som uviedol v súvislosti s požiadavkou oznámenia dôvodov pred prijatím rozhodnutia. Keď Súdny dvor v rozsudku Kadi rozhodol, že „pokiaľ ide o práva na obhajobu, osobitne právo byť vypočutý vo veci obmedzujúcich opatrení, aké ukladá sporné nariadenie, nemožno od orgánov Spoločenstva vyžadovať, aby oznámili tieto dôvody pred pôvodným zahrnutím fyzickej alebo právnickej osoby do [zoznamu]“⁶², a že „z dôvodov týkajúcich sa tiež cieľa sledovaného sporným nariadením a účinnosti ním upravených opatrení orgány Spoločenstva rovnako nemali povinnosť pristúpiť k vypočutiu žalobcov pred [prvým] zahrnutím... do zoznamu“⁶³, jeho stanovisko sa zdá jasne obmedzené na prípad prvého zaradenia. V tejto veci však ide o obnovenie.

67. Posúdenie Všeobecného súdu uvedené v bodoch 127 až 133 napadnutého rozsudku spočíva na globálnom prístupe. Všeobecný súd totiž preveril, či od roku 2003 – keď bol odvolateľ prvýkrát zasiahnutý obmedzujúcimi opatreniami – mohol odvolateľ účinne predložiť svoje stanovisko, a vyvodil, že v priebehu vývoja normatívnych aktov Únie mohol vyjadriť svoje stanovisko viackrát na vlastnú žiadosť.⁶⁴

68. Takýto prístup sa mi nezdá vôbec uspokojivý z dvoch hľadísk. Na jednej strane má odvolateľ z vlastnej iniciatívy uplatniť svoje stanovisko pred Radou. Na druhej strane to neodpovedá na otázku, či sa v rámci samotného prijatia sporného nariadenia predpokladalo vypočutie pred jeho prijatím. Všeobecný súd odpovedá na argument odvolateľa, podľa ktorého ho Rada mala vyzvať, aby uplatnil svoje stanovisko pred prijatím sporného nariadenia, tak, že sa domnieva, že tento odvolateľ mohol svoje stanovisko pred Radou vyjadriť pred prijatím nariadenia v priebehu vývoja normatívnych aktov, teda pri príležitosti rôznych preskúmaní a obnovovaní spoločných pozícií.

69. Odôvodnenie Všeobecného súdu je založené na veľmi hypotetických základoch. Keď uvádza, že Rada mohla účinne zohľadniť explicitnú intervenciu odvolateľa v rámci preskúmania spoločnej pozície 2006/318⁶⁵, neodpovedá na otázku, či v prípade, že odvolateľ túto možnosť nevyužil, to má napriek všetkému dôsledok, že Rada nemusí vykonať vypočutie pred prijatím nariadenia, ktoré vykonáva, pokiaľ ide o Spoločenstvo, uvedenú spoločnú pozíciu.

70. Nakoniec sa Všeobecný súd tiež domnieval, že aj keby sa odvolateľovi priznalo právo na vypočutie pred prijatím rozhodnutia, napriek tomu by to podľa ustálenej judikatúry nemalo žiadny účinok na zákonnosť sporného nariadenia, pretože vypočutie by nemohlo viesť k odlišnému výsledku.⁶⁶ Na účely tohto záveru Všeobecný súd vychádza najmä z toho, že odvolateľ nespochybnil politickú situáciu v Mjanmarsku, funkciu svojho otca ani ich príbuzenský vzťah. Nepreukázal ani, že by sa od svojho otca dištancoval predložením dôkazu, že „mu otcova pozícia... nič nepriniesla“⁶⁷.

71. Keďže odvolateľovi neboli oznámené dôvody pred prijatím rozhodnutia, ktorým bol osobne zaradený do zoznamu, podľa mňa mu nemožno vytýkať, že po prijatí sporného nariadenia neuviedol potrebné argumenty, a vyvodíť z toho, že neexistencia vypočutia pred prijatím rozhodnutia nemá dosah na zákonnosť aktu. Okrem toho je prirodzene nemožné, aby odvolateľ spochybňoval svoj príbuzenský vzťah s otcom, keďže táto väzba predstavuje s výnimkou zriedkavých prípadov pevnú a trvalú skutočnosť.

62 — Tamže, bod 338.

63 — Tamže, bod 341.

64 — Pozri body 129 až 131 napadnutého rozsudku.

65 — Tamže, bod 131.

66 — Tamže, bod 132.

67 — Tamže.

72. Je pravda, že následne po uverejnení oznámenia z 11. marca 2008 odvolateľ z vlastnej iniciatívy požiadal Radu, aby mu poskytla dôvody jeho zaradenia do zoznamu. Odvolateľ sa v liste pýtal stále na samotné dôvody jeho zaradenia a uviedol skutočnosť, že bol majiteľom akcií dvoch spoločností svojho otca len v období od roku 2005 do roku 2007, a teda ich už nemal v roku, keď bolo prijaté sporné nariadenie. Rada vo svojej odpovedi túto skutočnosť, zjavne novú, nechcela zohľadniť a ponechala odvolateľa zaradeného na zozname. Je jasné, že to patrí do samotnej voľnej úvahy Rady. Ibaže Všeobecný súd použil tieto skutočnosti na vyvodenie, že to dokazuje, že aj keby sa bolo konalo vypočutie pred vydaním rozhodnutia, nezmenilo by to stanovisko Rady. Podľa mňa je však dôležitý argument uvádzaný odvolateľom na pojednávaní, na ktorom opísal svoju situáciu ako situáciu jednotlivca, ktorý nemá inú možnosť ako predpokladať dôvody, ktoré viedli k jeho zaradeniu do zoznamu, oznámiť ich Rade a napokon sa pokúsiť ju presvedčiť, aby jeho meno zo zoznamu odstránila. Inak povedané, odvolateľovi nemožno vytýkať, že ani *a posteriori* nevyvrátil domnienku, ktorá zakladala jeho zaradenie, keďže mu uvedená domnienka v skutočnosti nebola nikdy oznámená. Za týchto okolností Všeobecný súd z technického hľadiska nemôže konštatovať, že prípadná neexistencia vypočutia odvolateľa pred vydaním rozhodnutia by aj tak nemala dosah na zákonnosť sporného nariadenia, keď je jasné, že vzhľadom na neoznámenie skutočných dôvodov zaradenia odvolateľ v skutočnosti nikdy nemohol účinne uviesť svoje stanovisko.⁶⁸

73. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov sa domnievam, že prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu je dôvodná.

c) O údajnom porušení práva na účinnú súdnu ochranu (druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu)

74. Odvolateľ vytýka Všeobecnému súdu, že v rámci skúmania zákonnosti obmedzujúcich opatrení neuplatnil primeranú úroveň súdneho preskúmania. Tvrdenie Komisie, ktorým napadla prípustnosť tohto tvrdenia, nemožno uznať, keďže odvolateľ vo svojom odvolaní skutočne uviedol otázku intenzity súdneho preskúmania, keď argumentoval porušením svojho práva na účinnú súdnu ochranu.

75. Pokiaľ ide o vec samu, v bode 144 napadnutého rozsudku Všeobecný súd rozhodol, že Rada sa musí priznať široká miera voľnej úvahy, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré sa majú zohľadniť, keď Rada rozhoduje o hospodárskych sankciách na základe článkov 60 ES a 301 ES, a že v dôsledku toho súd nemôže „nahrádzať posúdenie Rady svojím posúdením dôkazov, skutočností a okolností, ktoré odôvodňovali prijatie takýchto opatrení, preskúmanie zákonnosti rozhodnutí o zmrazení finančných prostriedkov vykonávané Všeobecným súdom sa musí obmedziť na overenie toho, či boli dodržané procesné pravidlá a pravidlá odôvodnenia, či sa vychádzalo z vecne správnych skutkových okolností, či nedošlo k zjavnému omylu v posúdení alebo k zneužitiu právomoci“.

76. Na úvod poznamenávam, že v tejto súvislosti Všeobecný súd hovorí o „rozhodnutí“ o zmrazení finančných prostriedkov, čím, zdá sa, chce navodiť, že všeobecná právna záväznosť sporného aktu má len sekundárny význam, ale pritom na nej tak trval v rámci skúmania právneho základu a neváhal posilniť svoje stanovisko citovaním judikatúry Všeobecného súdu vydanej v oblasti boja proti terorizmu, hoci v iných častiach napadnutého rozsudku sa zdalo, že jasne rozlišuje medzi obmedzujúcimi opatreniami prijatými v rámci boja proti terorizmu a tými, ktoré boli prijaté voči tretej krajine. V napadnutom rozsudku sa teda vyskytuje určitý počet vnútorných protirečení, ktoré odhaľuje tento bod 144.

77. Aby som sa vrátil k otázke intenzity súdneho preskúmania, je pravda, že judikatúra Všeobecného súdu v danej oblasti sa vyvíja. Jeho stanovisko v napadnutom rozsudku sa priamo inšpirovalo bodom 159 už citovaného rozsudku Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada. O niekoľko bodov vyššie v tom istom rozsudku však Všeobecný súd zakotvil zásadu úplnejšieho

68 — Analogicky pozri rozsudok Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada, už citovaný, bod 162.

preskúmania.⁶⁹ V každom prípade Všeobecný súd rozvinul veľmi jasnú líniu judikatúry v prospech úplného preskúmania v rozsudku *People's Mojahedin Organization of Iran/Rada*⁷⁰, v rozsudkoch *Melli Bank/Rada* a *Bank Melli Iran/Rada*⁷¹ a nakoniec v rozsudku *Kadi/Komisia* vydaného po tom, ako vec Súdny dvor vrátil Všeobecnému súdu⁷².

78. Podľa mňa sú na účely tohto konania najrelevantnejšie rozsudky *Melli Bank/Rada* a *Bank Melli Iran/Rada*, pretože išlo o obmedzujúce opatrenia zavedené v rámci režimu sankcií voči tretej krajine. Podľa týchto dvoch rozsudkov sa Všeobecný súd domnieval, že by sa malo rozlišovať na jednej strane medzi ustanoveniami stanovujúcimi všeobecné pravidlá, ktoré definujú podrobnosti týkajúce sa obmedzujúcich opatrení, na ktoré sa uplatní obmedzené súdne preskúmanie, aby sa nenarušila široká miera voľnej úvahy v danej oblasti tradične priznávaná Rade, a na druhej strane zoznamami, ktoré vymenúvajú osoby konkrétne dotknuté obmedzujúcimi opatreniami, v prípade ktorých je potrebné úplné súdne preskúmanie.

79. Toto stanovisko sa javí byť plne v súlade s judikatúrou Súdneho dvora. Iste, Súdny dvor sa ešte nikdy nemusel vyjadriť k intenzite súdneho preskúmania obmedzujúcich opatrení, o aké ide v tomto odvolacom konaní. Už som však uviedol, že judikatúra vydaná v oblasti boja proti terorizmu sa môže *mutatis mutandis* uplatniť aj v rámci režimu sankcií voči tretej krajine. Poznámam, že od vydania rozsudku *Kadi*⁷³ Súdny dvor uprednostňoval úplné preskúmanie obmedzujúcich opatrení, čo je stanovisko, ktoré bolo zopakované jednoznačne v rozsudku E a F, kde Súdny dvor rozhodol, že „nedostatok odôvodnenia týkajúci sa tohto zápisu by tiež mohol znemožniť primerané súdne preskúmanie jeho zákonnosti spočívajúce najmä v preskúmaní skutočností, dôkazov a informácií uvedených na jeho podporu. ... možnosť tohto preskúmania je nevyhnutná na to, aby sa zabezpečila spravodlivá rovnováha medzi požiadavkami boja proti medzinárodnému terorizmu a ochranou základných práv a slobôd“⁷⁴. Nedávno bol Súdny dvor vyzvaný zaujať v tomto smere stanovisko konečným spôsobom.⁷⁵

80. Pri určení intenzity preskúmania nie je dôležitý ani tak kontext prijatia obmedzujúcich opatrení – akým je boj proti terorizmu –, ako skôr značný dosah uvedených opatrení na individuálne situácie osôb na zozname, ktoré sú nepopierateľne závažne zasiahnuté.

81. Vyzývam teda Súdny dvor, aby v rámci tohto odvolania stanovil jednotnú úroveň požiadaviek, pokiaľ ide o definíciu intenzity súdneho preskúmania, ktoré súd Únie musí uplatňovať v prípade obmedzujúcich opatrení týkajúcich sa fyzických osôb, ktoré nie sú vodcami v rámci režimu sankcií prijatého voči tretej krajine, a aby pritom uznal, že Rada má širokú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o posúdenie príležitosti a podrobnosti ich vykonania.

82. Z bodov 144 a 145 napadnutého rozsudku zjavne vyplýva, že Všeobecný súd neuplatnil primeranú úroveň súdneho preskúmania, keďže len overil, či bola dodržaná povinnosť odôvodnenia, bez toho, aby vôbec overil existenciu dôkazov na podporu tvrdení Rady, podľa ktorých odvolateľ naozaj má prospech z hospodárskej politiky mjanmarského režimu.

83. Keďže ide o nové nesprávne právne posúdenie v napadnutom rozsudku, je potrebné považovať túto druhú časť tretieho odvolacieho dôvodu za dôvodnú.

69 — Pozri bod 154 rozsudku.

70 — Už citovaný rozsudok, body 74 a 75.

71 — Rozsudky z 9. júla 2009, *Melli Bank/Rada*, už citovaný, body 45 a 46, a zo 14. októbra 2009, *Bank Melli Iran/Rada*, už citovaný, body 36 a 37.

72 — Už citovaný rozsudok, body 126, 132 až 135. Pokiaľ ide o syntézu judikatúry Všeobecného súdu v danej oblasti, pozri bod 139 a nasl. tohto rozsudku.

73 — Už citovaný rozsudok, bod 326.

74 — Rozsudok z 29. júna 2010, C-550/09, Zb. s. I-6213, bod 57.

75 — Pozri body 254 a 255 návrhov, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci v konaní *Francúzsko/People's Mojahedin Organization of Iran* (C-27/09 P).

d) O otázke oznámenia (tretia časť tretieho odvolacieho dôvodu)

84. Pokiaľ ide o to, či malo byť sporné nariadenie odvolateľovi oznámené individuálne, mám vážne pochybnosti týkajúce sa prípustnosti tejto otázky. V žiadnom z dôvodov uvádzaných pred Všeobecným súdom nebolo napadnuté to, že zo strany Rady nedošlo k individuálnemu oznámeniu. V dôsledku toho Všeobecný súd v napadnutom rozsudku neposkytol žiadne posúdenie týkajúce sa tohto dôvodu práve preto, že neexistoval. Aj keby teda odvolateľ mal zámer venovať sa tejto otázke vo fáze odvolania, jeho argumentácia v každom prípade nesmeruje proti napadnutému rozsudku. Ide tu teda zjavne o nový odvolací dôvod predložený odvolateľom v štádiu repliky, v reakcii na vyjadrenie Komisie, v ktorom pripomenula argumenty ňou predložené v rámci iných odvolaní⁷⁶ bez predchádzajúceho overenia, či je to účinné v rámci tejto veci, keďže odvolateľ takýto dôvod nikdy neuviedol ani neargumentoval porušením povinnosti oznámenia v odvolaní. Preto by diskusia medzi účastníkmi konania v štádiu repliky a dupliky a ďalej na pojednávaní nemala zmiatť Súdny dvor, pokiaľ ide o prípustnosť argumentov spojených s oznámením, pretože predstavujú v najlepšom prípade nový odvolací dôvod založený na porušení povinnosti oznámenia zo strany Rady, čo je neprípustné, keďže právomoc Súdneho dvora sa obmedzuje na posúdenie právneho riešenia vo vzťahu k prejednávanej veci a dôvodom v súdnom konaní na prvom stupni.⁷⁷

85. Z dôvodov uvedených vyššie teda navrhujem, aby Súdny dvor vyhovel tretiemu odvolaciemu dôvodu, pokiaľ ide o jeho prvé dve časti.

C – O druhom odvolacom dôvode založenom na porušení povinnosti odôvodnenia sporného nariadenia

1. Argumentácia účastníkov konania

86. Odvolateľ tvrdí, že keď Rada vykoná menovité zaradenie fyzickej osoby do zoznamu, je povinná poskytnúť špecifické a konkrétne dôvody, ktoré ju viedli k tomu, že danú osobu do zoznamu zaradila. Táto informácia je o to dôležitejšia, že odvolateľ nemohol byť vypočutý predtým. Rada sama uznala túto povinnosť uviesť špecifické a konkrétne dôvody každého individuálneho zaradenia.⁷⁸ Odvolateľ uvádza judikatúru Všeobecného súdu⁷⁹ a pripomína, že Rada je povinná uviesť dôvody, ktoré ju viedli k domnienke, že daný jednotlivец alebo subjekt patrí do kategórie uvedenej v nariadení, ktorým boli zmrazené finančné prostriedky. Rada teda mala uviesť presné dôvody, ktoré jej umožnili domnievať sa, že odvolateľ mal prospech z hospodárskej politiky vlády. Nebol uvedený ani dôvod jeho zaradenia, ako údajné správanie alebo to, že je synom svojho otca, ani domnienka, podľa ktorej rodinní príslušníci majú prospech z uvedenej politiky. Všeobecný súd teda nesprávne rozhodol, že Rada si splnila povinnosť odôvodnenia.

87. Rada tvrdí, že dôvody zaradenia odvolateľa boli jasne uvedené v spoločnej pozícii 2003/297, na základe ktorej boli odvolateľovi po prvýkrát zmrazené finančné prostriedky, ako aj v spoločnej pozícii 2006/318 a že nebola povinná uviesť iné dôvody ako samotnú skutočnosť, že odvolateľ je synom svojho otca. Podľa Komisie odvolateľ len opakuje argumenty už uvádzané pred Všeobecným súdom, na ktoré Všeobecný súd odpovedal úplne správne, keď uplatnil tradičné kritériá definované judikatúrou Všeobecného súdu a Súdneho dvora s cieľom posúdiť dostatočnosť odôvodnenia aktu. Odvolateľ nemôže tvrdiť, že nepoznal kontext, v ktorom bolo prijaté sporné nariadenie, pretože týmto opatreniam sám podliehal od roku 2003. Rozhodne nemohol nevedieť, že jeho zaradenie na zoznam bolo odôvodnené rizikom obchádzania opatrení prijatých voči jeho otcovi. Keďže odvtedy nedošlo

76 — Podľa vlastného vyjadrenia: pozri bod 41 vyjadrenia Komisie.

77 — V rámci rozsiahlej judikatúry pozri rozsudky z 1. februára 2007, Sison/Rada, C-266/05 P, Zb. s. I-1233, bod 95 a citovanú judikatúru, ako aj z 21. septembra 2010, Švédsko a i./API a Komisia, C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, Zb. s. I-8533, bod 126 a citovanú judikatúru.

78 — V tejto súvislosti odvolateľ uvádza dokument 7697/07 z 3. apríla 2007, na ktorý sa odvolávala Rada vo svojom vyjadrení k žalobe v konaní pred Všeobecným súdom.

79 — Už citované rozsudky Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada, ako aj Melli Bank/Rada.

k žiadnej podstatnej skutkovej alebo právnej zmene, Rada nie je povinná výslovne pripomínať dôvody zaradenia odvolateľa. V každom prípade v prílohe VI sporného nariadenia sa uvádza, že odvolateľ je synom svojho otca a mohol byť na zoznam zaradený už na základe tohto dôvodu. Rada a Komisia teda navrhujú tento odvolací dôvod zamietnuť.

2. Posúdenie

88. Ako správne uviedol Všeobecný súd, povinnosť odôvodnenia sleduje cieľ, aby dotknutá osoba bola v situácii, keď má dostatočné informácie na posúdenie toho, či je akt, ktorý sa ho týka, dôvodný alebo či sa prípadne vyznačuje vadou.⁸⁰ Overenie, či inštitúcia, ktorá je autorom aktu, dodržala svoju povinnosť odôvodnenia, teda umožňuje určiť, či dotknutá osoba mala možnosť brániť svoje práva.⁸¹

89. Odôvodnenie poskytnuté v tejto súvislosti Všeobecným súdom sa jasne delí na dve etapy. Najprv overil dostatočnosť odôvodnenia, pokiaľ ide o prijatie režimu sankcií voči Mjanmarskému zväzu;⁸² potom overil, či boli samotné obmedzujúce opatrenia prijaté voči odvolateľovi aj dostatočne odôvodnené⁸³. Pokiaľ ide o všeobecné odôvodnenie režimu sankcií, záver, ku ktorému dospel Všeobecný súd, je len ťažko spochybniteľný a nebudem sa k nemu vracieť.

90. Inak je to však, pokiaľ ide o posúdenie zo strany Všeobecného súdu v súvislosti so samotným odôvodnením obmedzujúcich opatrení uložených odvolateľovi. Prináleží Rade, aby jasne a jednoznačne uviedla odôvodnenie, ktoré ju viedlo k tomu, aby zaradila meno odvolateľa do prílohy zoskupujúcej „osoby, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky vlády“, aby sa odvolateľ mohol oboznámiť s dôvodmi opatrenia a brániť svoje práva. Povinnosť odôvodnenia, ktorú má Rada v prípade obmedzujúcich opatrení, je definovaná takisto vzhľadom na zásadu účinnej súdnej ochrany, ku ktorej zaručeniu musí prispieť odôvodnenie aktu. V dôsledku toho mal Všeobecný súd určiť, či odvolateľ naozaj mohol pochopiť, čo sa mu vytýka, a posúdiť dôvodnosť obmedzujúcich opatrení prijatých voči nemu.⁸⁴

91. Samotné znenie bodu J1c prílohy VI sporného nariadenia uvádza okrem identity odvolateľa jeho pohlavie, dátum narodenia a príbuzenský vzťah k otcovi. Okrem toho sa v spornom nariadení nikde neuvádza domnienka, na základe ktorej rodinní príslušníci osôb, ktoré majú prospech z hospodárskej politiky mjanmarskej vlády, majú z uvedenej politiky sami prospech.

92. Nepresvedčilo ma konštatovanie Všeobecného súdu, podľa ktorého si Rada splnila povinnosť odôvodnenia sporného nariadenia prijatého v roku 2008, pretože v roku 2003 v spoločnej pozícii, v ktorej bol odvolateľ uvedený na zozname po prvýkrát, uviedla dôvody, ktoré ju viedli k rozšíreniu zmrazenia na rodinných príslušníkov.⁸⁵ Na jednej strane odôvodnenie č. 3 spoločnej pozície 2003/297, na ktorej Všeobecný súd založil svoje odôvodnenie, len uvádza, že pôsobnosť obmedzujúcich opatrení sa rozširuje na osoby, ktoré majú prospech z politiky mjanmarskej vlády, ako aj na ich rodinných príslušníkov, bez toho, aby bolo poskytnuté vysvetlenie, pokiaľ ide o dôvody tohto rozšírenia na rodinných príslušníkov. Na druhej strane nie je možné tvrdiť, že iba na základe toho bol odvolateľ, ktorý mal vtedy 16 rokov, schopný brániť svoje práva a že tento skutkový stav pretrvával až do prijatia sporného nariadenia, keď bol odvolateľ zaradený do prílohy, z ktorej nadpisu je jasné, že dôvod jeho zaradenia je práve to, že má prospech z hospodárskej politiky mjanmarskej vlády.⁸⁶ Skutočnosť, že v uvedenej prílohe nie sú zapísaní všetci rodinní príslušníci pána Taya Zu, ma vedie k tomu, že

80 — Bod 94 napadnutého rozsudku a citovaná judikatúra.

81 — Rozsudok zo 17. marca 1983, *Control Data Belgium/Komisia*, 294/81, Zb. s. 911, bod 14.

82 — Bod 99 a nasl. napadnutého rozsudku.

83 — Bod 103 a nasl. napadnutého rozsudku.

84 — Pozri analogicky rozsudok *Bank Melli Iran/Rada*, už citovaný, bod 87.

85 — Pozri bod 104 napadnutého rozsudku.

86 — Prijatie nariadenia č. 353/2008, ktorým bol pridaný odkaz na ostatné osoby spojené s režimom (pozri bod 13 týchto návrhov), nezlepšilo situáciu odvolateľa v tejto súvislosti.

odvolateľ sa teda mohol len ťažko domnievať, že dôvodom jeho zaradenia do zoznamu bola a stále je jedine jeho rodinná príslušnosť. Vyhlásenia obsiahnuté v pôvodnej spoločnej pozícii a prebraté v následných spoločných pozíciách, najmä v tej, ktorú vykonáva sporné nariadenie, sa obmedzujú len na tvrdenie, že rodinným príslušníkom osôb, ktoré majú uvedený prospech, sa musia zmraziť finančné prostriedky.⁸⁷ Jednoduché tvrdenie tohto typu nemôže platiť ako odôvodnenie, pokiaľ nebol preukázaný samotný základ zmrazenia aktív týchto osôb. Dôkazom toho je skutočnosť, že Všeobecný súd musel, ako som už uviedol, vytvoriť *ex nihilo* domnienku umožňujúcu *a posteriori* vysvetliť dôvody zaradenia odvolateľa do zoznamu.

93. Ani táto domnienka však nie je jednoznačná. Jednak totiž Všeobecný súd uvádza, že rozšírenie zmrazenia finančných prostriedkov na rodinných príslušníkov je odôvodnené tým, že možno predpokladať, že majú sami prospech z hospodárskej politiky mjanmarskej vlády. Všeobecný súd sa ďalej domnieval, že Rada dostatočne spresnila povahu prospechu, ktorý „získal [odvolateľ alebo jeho] otec... z hospodárskej politiky tejto vlády“⁸⁸, keď uviedla, že otec mal prospech zo svojej funkcie výkonného riaditeľa. Jednak sa Všeobecný súd práve v rámci skúmania dostatočnosti odôvodnenia domnieval, že odvolateľ nemohol tvrdiť, že nepozná dôvody svojho zaradenia, keďže vo svojich písomných vyjadreniach uviedol, že „môže existovať riziko, že jeho otec bude obchádzať opatrenie spočívajúce v zmrazení aktív prostredníctvom prípadného prevodu finančných prostriedkov na iných členov svojej rodiny“.⁸⁹

94. Extrémne dynamický výklad sporného nariadenia, ku ktorému pristúpil Všeobecný súd, teda nespôsobil to, že by odstránil všetky pochybnosti, pokiaľ ide o skutočné odôvodnenie zaradenia odvolateľa, takže vzhľadom na odôvodnenie Všeobecného súdu uvedené v bodoch 106 a 107 napadnutého rozsudku nie je možné tvrdiť, že poskytnuté odôvodnenie jasným a jednoznačným spôsobom vysvetlilo dôvody Rady, keď pristúpila k uvedenému zaradeniu do zoznamu.

95. Táto vnútorná nekoherencia pri skúmaní dôvodu založeného na nedodržaní povinnosti odôvodnenia v napadnutom rozsudku spôsobila nakoniec opačný účinok ako ten, ktorý chcel dosiahnuť Všeobecný súd, keďže potvrdzuje nešťastnú situáciu, do ktorej Rada dovedla súd Únie, keď mal vykonať súdne preskúmanie sporného nariadenia. Za týchto podmienok sa môže tiež zdať, že uvedený súd nebol schopný správne vykonať svoje preskúmanie, hoci práve to má byť jedným z cieľov sledovaných povinnosťou odôvodnenia.

96. V dôsledku toho sa Všeobecný súd tým, že v bode 108 napadnutého rozsudku rozhodol, že Rada si splnila povinnosť odôvodnenia obmedzujúcich opatrení prijatých voči odvolateľovi, dopustil nesprávneho právneho posúdenia. Preto je potrebné vyhovieť druhému odvolaciemu dôvodu.

D – O poslednom, štvrtom odvolacom dôvode založenom na porušení práva vlastníť majetok a zásady proporcionality

1. Argumentácia účastníkov konania

97. Odvolateľ uvádza dve série argumentov. Jednak podľa neho voči nemu neboli dodržané procesné záruky, ktoré sprevádzajú právo vlastníť majetok, pretože nemal primeranú príležitosť na vyjadrenie svojho stanoviska. Ani Rada, ani Všeobecný súd nepredložili dôkaz odôvodňujúci potrebu zachovať voči nemu také prísne opatrenia, hoci sa nikdy nepreukázalo, že by mal odvolateľ prospech z hospodárskej politiky režimu, ktorý je pri moci, vo väčšej miere než ktorýkoľvek iný mjanmarský štátny príslušník. Jednak sa domnieva, že obmedzujúce opatrenia, ktorých je predmetom, predstavujú

87 — Pozri najmä odôvodnenie č. 4 spoločnej pozície 2006/318.

88 — Bod 107 napadnutého rozsudku.

89 — Bod 106 napadnutého rozsudku.

značné obmedzenie jeho práva vlastníť majetok vzhľadom na ich všeobecnú záväznosť a dĺžku trvania. V tejto súvislosti pripomína, že je predmetom týchto opatrení od roku 2003, teda od svojich 16 rokov. Zmrazenie jeho finančných prostriedkov je okrem toho úplným zmrazením bez časového alebo kvantitatívneho obmedzenia; odvolateľ je teda uvedenými opatreniami trvale ovplyvnený. Právo vlastníť majetok, ktoré má odvolateľ, bolo teda porušené neproporcionálnym spôsobom.

98. Rada navrhuje tento odvolací dôvod zamietnuť a v plnej miere podporuje záver Všeobecného súdu, podľa ktorého sa obmedzenie práva odvolateľa vlastníť majetok nemôže javiť ako neproporcionálne alebo neprimerané, pričom pripomína dôležitosť cieľa sledovaného sporným nariadením a možnosť ponechať odvolateľovi preukázať, že sa od svojho otca dištancoval, a zastaviť tak nepriaznivé zásahy do jeho práva vlastníť majetok. Opatrenia zasahujúce odvolateľa sú teda podľa Rady z časového hľadiska obmedzené. Okrem toho Rada tiež tvrdí, že odvolateľ mal primeranú príležitosť vyjadriť svoje stanovisko, keď Rada na jeho žiadosť preskúmala jeho situáciu. Obmedzujúce opatrenia, ktorých je predmetom, sa teda javia ako odôvodnené a proporcionálne obmedzenia jeho práva vlastníť majetok.

99. Komisia podporuje stanovisko Rady. Dodáva však dve pripomienky. Domnieva sa, že tvrdenie, podľa ktorého odvolateľ nemohol vyjadriť svoje stanovisko pred orgánmi, je neúčinné. Komisia ďalej spochybňuje tvrdenie odvolateľa, podľa ktorého obmedzujúce opatrenia, ktorých bol predmetom, majú dosah na všetky jeho aktíva, hoci z článku 21 sporného nariadenia vyplýva, že uvedené opatrenia sa uplatňujú len na území Únie a mimo územia Únie len na štátnych príslušníkoch Únie, na právnické osoby založené podľa práva členského štátu Únie alebo na fyzické alebo právnické osoby, pokiaľ ide o činnosti vykonávané v Únii.

2. Posúdenie

100. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ktorú pripomína Všeobecný súd v bode 156 napadnutého rozsudku, vyplýva, že právo vlastníť majetok v právnom poriadku Únie nie je koncipované ako absolútne prerogatívum, ale naopak, ide o právo, ktoré môže mať obmedzenia. Konkrétne využívanie práva vlastníť majetok možno obmedziť pod podmienkou, že tieto obmedzenia zodpovedajú cieľu všeobecného záujmu sledovanému Spoločenstvom a že nepredstavujú vzhľadom na sledovaný cieľ neprimeraný a netolerovateľný zásah, ktorý má dosah na samotnú podstatu uvedeného práva.

101. Na úvod poznamenávam, že odvolateľ nespochybnil, že sporné nariadenie sleduje cieľ všeobecného záujmu. Ani ostatní účastníci konania nespochybnili skutočnosť, že v dôsledku účinkov uložených opatrení bol odvolateľovi obmedzený výkon jeho práva vlastníť majetok, pričom toto obmedzenie je potrebné považovať za značné.⁹⁰ Zostáva teda preveriť, či uvedené obmedzenie nepredstavuje neprimeraný a netolerovateľný zásah do samotnej podstaty práva odvolateľa vlastníť majetok.

102. Všeobecný súd v tejto súvislosti správne pripomenul zásadu vyplývajúcu z judikatúry, podľa ktorej „význam cieľov sledovaných právnou úpravou stanovujúcou sankcie môže odôvodňovať aj značné negatívne dôsledky pre niektoré dotknuté osoby vrátane tých, ktoré nemajú žiadnu zodpovednosť za situáciu, ktorá viedla k prijatiu predmetných opatrení, ale sú nimi dotknuté najmä vo svojich vlastníckych právach“.⁹¹

103. Pokiaľ ide o argument založený na dĺžke trvania uplatňovania obmedzujúcich opatrení, pripomínam, že cieľom žaloby o neplatnosť podanej na Všeobecný súd bolo práve spochybniť zákonnosť sporného nariadenia, konkrétnejšie obmedzujúcich opatrení, ktoré zaviedlo voči odvolateľovi. Iste, uvedené opatrenia boli v skutočnosti obnovené. Domnievam sa však, že argumenty uvádzané najprv v rámci žaloby o neplatnosť a následne v odvolaní by nemali mať za cieľ navrhovať,

90 — Pozri bod 157 napadnutého rozsudku.

91 — Bod 160 napadnutého rozsudku a citovaná judikatúra.

aby sa Súdny dvor vyjadril, a to ani mimochodom, k zákonnosti opatrení prijatých voči odvolateľovi od roku 2003. Nemyslím si, že by Súdny dvor bez toho, aby prijal riziko značného rozšírenia predmetu sporu, čo je v rámci odvolania v zásade zakázané, mohol považovať obmedzujúce opatrenia obnovené v roku 2008 sporným nariadením za porušenie práva vlastníť majetok na základe toho, že tieto opatrenia sú uložené už od roku 2003, keď bol odvolateľ maloletou osobou. V rámci tohto odvolania sa musí argument založený na tom, že obmedzujúce opatrenia predĺžené sporným nariadením sa uplatňujú od roku 2003 na základe iných normatívnych aktov, a preto predstavujú netolerovateľné obmedzenie výkonu práva odvolateľa vlastníť majetok, považovať za neúčinný.

104. Pokiaľ ide o argument založený na tom, že ide o absolútne a neobmedzené zmrazenie finančných prostriedkov, treba vzhľadom na to, čo konštatoval Všeobecný súd, pripomenúť, že sporné nariadenie stanovuje možnosť povoliť odblokovanie alebo používanie zdrojov za určitých podmienok, najmä na účely pokrytia základných potrieb osôb uvedených na zozname.⁹²

105. Nakoniec odvolateľ Všeobecnému súdu vytýka, že nezohľadnil skutočnosť, že na rozdiel od toho, čo vyžaduje článok 1 Protokolu č. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDĽP“), nemal nikdy primeranú príležitosť vyjadriť svoje stanovisko. Táto časť sa teda týka procesných záruk, ktoré musia sprevádzať právo vlastníť majetok.

106. V tejto súvislosti je výstižné konštatovať, že Súdny dvor si osvojil požiadavky stanovené Európskym súdom pre ľudské práva, podľa ktorého „napriek tomu, že článok 1 Protokolu č. 1 neuvádza nič, čo by sa týkalo oblasti procesných požiadaviek, uplatniteľné postupy... musia takisto ponúkať dotknutej osobe primeranú príležitosť vyjadriť svoje stanovisko oprávneným orgánom s cieľom účinne namietat' proti opatreniam, ktoré majú dosah na práva garantované týmto ustanovením. Na to, aby bolo zaručené dodržanie tejto podmienky, je potrebné posudzovať uplatniteľné postupy z všeobecného hľadiska“⁹³.

107. Všeobecný súd v napadnutom rozsudku zohľadnil tieto procesné požiadavky a dospel k záveru, že od roku 2003 mal odvolateľ viackrát príležitosť vyjadriť svoje stanovisko.⁹⁴ Na účely vyvodenia takéhoto záveru odkazuje Všeobecný súd najmä na svoju analýzu dôvodu založeného na porušení práva na spravodlivý proces a dôvodu založeného na porušení práva na účinnú súdnu ochranu.

108. V rámci línie, ktorú som uviedol vyššie⁹⁵, nie som presvedčený, že je v tomto kontexte potrebné zohľadniť príležitosti, keď mal odvolateľ prípadne a potenciálne možnosť vyjadriť svoje stanovisko v rámci vývoja aktov, ktoré ovplyvnili jeho situáciu od roku 2003; považujem však za veľmi presvedčivý argument založený na existencii oznámenia uverejneného Radou v *Úradnom vestníku Európskej únie* 11. marca 2008⁹⁶, ktorého cieľom bolo najmä upozorniť osoby zapísané na zozname na možnosť podať žiadosť, aby Rada preskúmala rozhodnutie, ktorým boli zaradené na zoznam, a na možnosť napadnúť jeho zákonnosť na Všeobecnom súde. Hoci toto oznámenie bolo uverejnené trochu neskôr ako sporné nariadenie, predstavuje nepopierateľne dôležitý procesný nástroj na ochranu práva vlastníť majetok a jeho výkon. Odvolateľ okrem toho začal korešpondenčný styk s Radou po uvedenom uverejnení. Existencia tohto oznámenia je takisto skutočnosťou, ktorá predstavuje zásadný rozdiel oproti situácii pána Kadiho, na ktorú sa odvoláva odvolateľ. Vo veci Kadi totiž bolo sporné nariadenie „prijaté bez toho, aby [odvolateľovi] poskytlo akúkoľvek záruku, ktorá by mu umožnila predložiť jeho vec príslušným orgánom“.⁹⁷ Nemožno to však tvrdiť, pokiaľ ide o túto vec.

92 — Bod 165 napadnutého rozsudku a článok 13 sporného nariadenia.

93 — Rozsudok ESLP, *Bäck v. Fínsko* z 20. júla 2004, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí*, 2004-VII, § 56 a citovaná judikatúra; pozri tiež rozsudok Kadi, už citovaný, bod 368.

94 — Bod 170 napadnutého rozsudku.

95 — Pozri bod 103 týchto návrhov.

96 — Už citované v bode 14 týchto návrhov.

97 — Už citovaný rozsudok, bod 369.

109. Navrhujem teda, aby Súdny dvor zamietol štvrtý odvolací dôvod.

IV – O žalobe na Všeobecnom súde

110. Podľa článku 61 prvého odseku druhej vety Štatútu Súdneho dvora Európskej únie môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám rozhodnúť o veci samej, ak to stav konania dovoľuje.

111. O takýto prípad ide podľa mňa v predmetnej veci, prinajmenšom pokiaľ ide o prvý odvolací dôvod.

112. Ako som navrhol v bode 46 týchto návrhov, je potrebné zrušiť napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom v ňom bol zamietnutý prvý odvolací dôvod uvádzaný odvolateľom v konaní na prvom stupni založený na neexistencii právneho základu sporného nariadenia.

113. Ako som už uviedol, podľa mňa došlo v rozsudku Všeobecného súdu k nesprávnemu právnemu posúdeniu, keďže boli príliš široko vykladané články 60 ES a 301 ES. Za týchto okolností a z dôvodov uvedených vyššie je podľa môjho názoru potrebné vyhovieť prvému odvolaciemu dôvodu, a teda zrušiť sporné nariadenie v rozsahu, v akom sa týka odvolateľa, z dôvodu neexistencie právneho základu.

V – O trovách konania

114. Podľa článku 122 rokovacieho poriadku, ak je odvolanie dôvodné a Súdny dvor sám rozhodne s konečnou platnosťou o veci samej, potom rozhodne aj o trovách konania.

115. Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku uplatniteľného na základe článku 118 tohto rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže odvolateľ navrhol zaviazať Radu na náhradu trov konania, je opodstatnené zaviazať Radu na náhradu trov konania na Všeobecnom súde a konania o tomto odvolaní.

VI – Návrh

116. Vzhľadom na všetky uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Rozsudok Všeobecného súdu z 19. mája 2010 vo veci Tay Za/Rada (T-181/08) sa zrušuje.
2. Nariadenie Rady (ES) č. 194/2008 z 25. februára 2008, ktorým sa obnovujú a posilňujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 817/2006, sa zrušuje v rozsahu, v akom sa týka odvolateľa.
3. Rada Európskej únie je povinná nahradiť trovy konania na oboch stupňoch.
4. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska a Európska komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.